

GAZETA LITERARĂ

Anul VII nr. 21 (323) — joi 19 mai 1960

ORGAN SĂPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R. P. R.

8 pagini 50 bani

CERTITUDINE

Mă gândesc că oamenii sovietici pot spune astăzi cu un legitim sentiment de mândrie: Oare ce, nu simțim noi în stare să înțelegem, dacă o dată ne holărăm! Am trimis în văzduh un sputnic, doi, i-am dat drumul unei rachete spre soare, am atins Luna, am și ocolit-o fotografând fața nevăzută de pe pământ și acum, cu ajutorul unor uriașe rachete, am expeditat în jurul pământului o navă de patru tone și jumătate spre a experimenta posibilitățile unor zboruri cosmice viitoare... Dare ce nu putem face noi?... Nu de mult am citit o carte interesantă, „Viața lui Beregov” de Alexandr Bek, și la ea mă gândesc, când mă cuprind asemenea sentimente. Această carte, învățându-mă cite greutăți stă în calea unor astfel de realizări, m-a îndemnat și la o con-

cluzie: asemenea înalte succese nu se obțin izolat și întâmplător. Pentru ca rachetele sovietice să străpungă bolta cerească trebuia ca întreaga societate socialistă să fi atins un nivel înalt de dezvoltare. Nava cosmică, lansată în ziua de 15 mai 1960, este cea treaptă înaltă a unei dezvoltări uriașe, ale cărei grajduri anterioare sunt marcate de rezultatele obținute în toate domeniile vieții sociale. Fără o temelie economică puternică și în plin progres, fără o orinduire socialistă, fără o știință modernă nava cosmică nu ar naviga la atîta kilometri distanță de pământ. Dar prezența ei acolo ne dovedește că societatea care construiește comunismul, s-a dezvoltat și se dezvoltă armonios în toate domeniile de activitate umană, iar teoretic pe care și le propune, vor fi atinse.

Nu mă indoiesc nici o clipă că această cabină ermetică, în care deocamdată funcționează numai — dar fără

greș — aparatele, va găzdui în curînd și pe primul astronaut, și că acest vajnic explorator al înălțimilor interplanetare se va întoarce, nevătămat, pe pământ, unde îi va aștepta emoționată întreaga omenire.

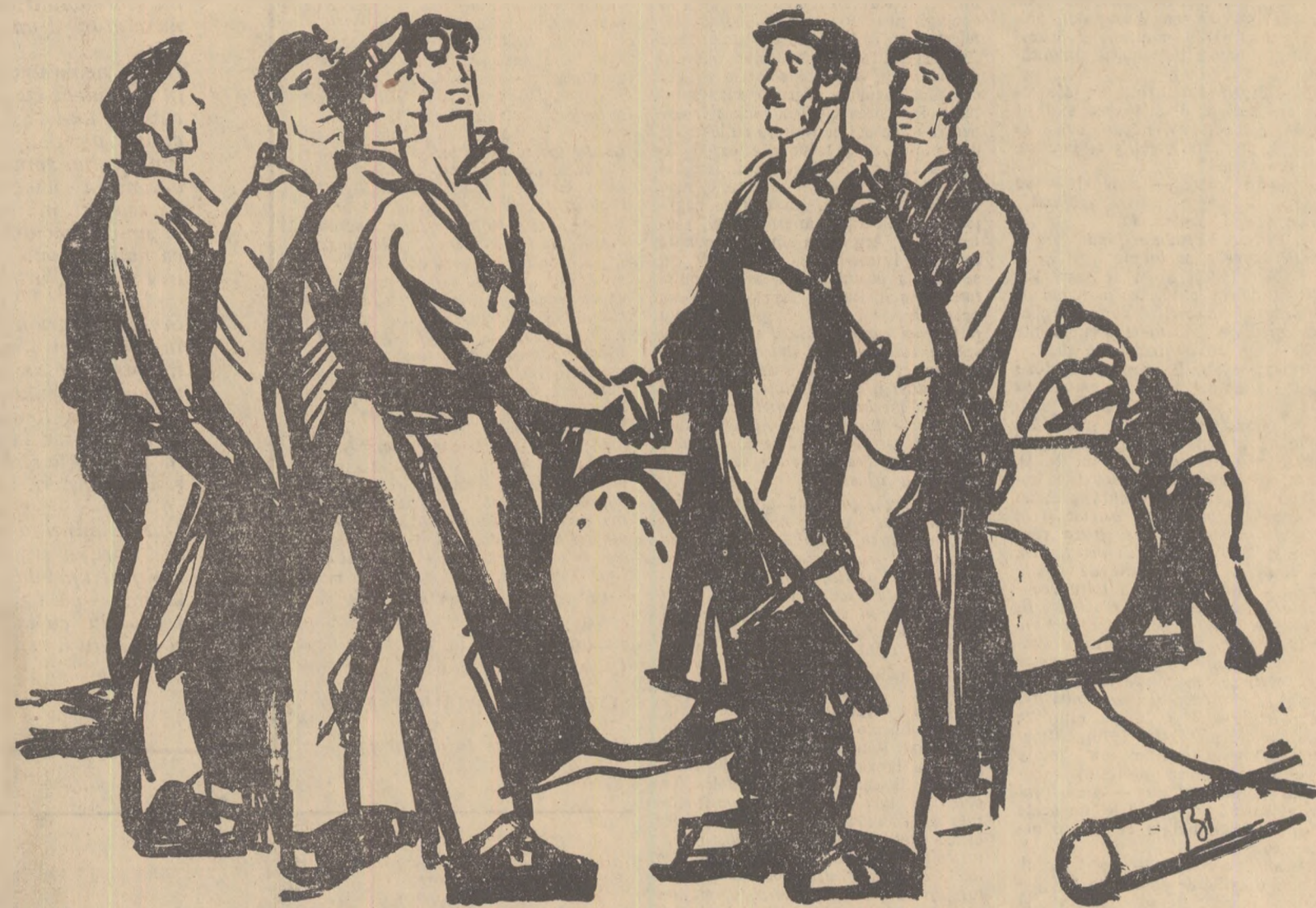
Fată ce nu înțeleg sau ce nu vor să înțeleagă unii oameni, mai ales unii oameni de stat din Apus. Accesiv nu-și dau seama de uriașa forță a unei societăți lipsite de exploatare, unde nu există clase antagoniste, unde omul este scopul omului. Nu te poți lepăda ușor, firește, de prejudecăți, de mania supremăției — declarațiile din ultima vreme ale d-lui Herler sînt o dovadă elocventă a acestui trist fapt — dar la un moment dat, când oamenii cînstîți sînt nu numai moralicește, dar și materialicește tari, le pot spune răuvoitorilor și răufăcătorilor: „Aci trebuie să vă opriți! Sîntem sătui de amenințările voastre”.

Exponenții cinicii și aroganții ai agresivității, au acum, desigur, de gîndit. Și ar fi bine pentru ei dacă ar încerca să raționeze astfel: de vreme ce o rachetă sovietică a fost în stare să doboare dintr-o singură lovitură avionul pirat aflat la 16.000 m, e bine de înțeles că rachetele sovietice sînt în stare să nimerescă orice alt obiectiv. N-ar fi mai indicat de aceea să ne măsurăm forțele în înțelegerea pașnică, pentru cucurirea cosmosului în folosul omenirii întregi?

Cei din Apus au acum de ales între aceste două căi. În ce ne privește, noi, cei care am ales de mult și pentru totdeauna calea păcii și a progresului, așteptăm, liniștiți, încredințați de înțelepciunea dar și de puterea conducătorului lumii socialiste, Uniunea Sovietică, vestea despre lansarea navei cosmice purtînd spre aștri pe mesagerul comunismului.

SZEMLER Ferenc

TEODOR BOGOI

„Intrecore”

„Frumoasă ești, patria mea...”

Invăluitoare ca zimbetul mamei, măreț ca prima trîmbiță a cocolușii și proaspătă ca răsăritul soarelui, așa regăsim patria, ori de cîte ori îi străbătem meșteagurile, minajii de dorul de cunoaștere.

de Eusebiu CAMILAR

fară nouă, care întîmpină cu brațele deschise cel de-al treilea Congres al Partidului Muncitoresc Român.

Numărînd doar roadele drumului nostru ultim, de la Timișoara la Constanța, putem mărturisii din nou că nu se află așezare omenească unde să nu fi pătruns măcar cit de cit din ceea ce alcătuiește civilizația, că nu se află om care să nu-și știe buchii și măcar numele sau să nu cunoască măcar cit de cit din elementele determinatoare ale transformărilor: dimpoltrivă, înțelînim pretutindeni în sufletele oamenilor, ca pe un mugur de lumină, conștiința că ei își zidesc viața cu mina lor, că ei sînt alcătuitorii istoriei... Ne amintim cum, alungînd la Orsova și văzînd pinza Danubiului, soful meu de drum a exclamat: — Ce vîltor o să aibă și Dunărea asta...

Ne-am așezat față-n față, la tafas molcom, în timp ce Danubiu își desăfășura pînă uriașă și trenul se furiașu sapla pe lingă pereții mușilor. A grăi despre fluviul Dunării înseamnă, de fapt, a depăna istoria Europei și mai cu seamă istoria zburcînelor noastre din eul feudalității. Parcă vedeam navele cruciatilor burgunzi venind la Nicopol, și mai apoi în lucul vînat parcă se răstîrgeau milioane de arme, de la Darie din Suza și veacuri

(Continuare în pag. 9)

NE APROPIEM DE CONGRES

Cu fiecare zi, ne apropiem de un eveniment deosebit în viața poporului nostru: cel de al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român. Oamenii muncii își împletesc așteptarea cu entuziasm ierhieric la creație, în industrie, în agricultură, pe șantiere și în laboratoare, acolo unde cîntă cascada oultoare a mașinilor sau țîșnetul călătat al filei de carte. Congresul va fi un bilanț al muncii administrative, deslășurat de constructorii socialismului din țara noastră în ultimii patru ani, dar și o deschidere de noi și vaste orizonturi pentru rodnicia eforturilor și jericirea celor ce muncesc. Nimic mai firesc, deci, decît întîmărirea acestui important eveniment, scump inimilor noastre, prin muncă înălțătoare, prin spiritul gospodăresc, aliv de specific socialismului. Cu fiecare zi, la rubrici semnificative intitulare — „Procesul milimetrilor”, „Minutul are cuvîntul” etc. — zărele ne aduc mă de dozei că marile colective industriale, gospodăriile agricole de stat și colectivele cheamă și răspund la chemări în întrecerea socialistă, cîntîcînd valoarea și rostul lucrării muncii și hărăzîrîu hîmîu, într-o exemplară grijă pentru sporirea producției.

teșe, sub conducerea înțeleaptă a partidului. Poporul nostru, afit de talentat și iubitor de frumosi, își sporește odată cu bunurile materiale și pe cele spirituale. Cultura își deslăse aripile de lumină tot mai larg, din salele pes-cărește ale Deltai, pînă la tăietorii de lemne din Țara Oașului. Tinerii și vîrstnicii au fost învîtați și ajutați de partidul nostru să deschidă o carte, s-o înțeleagă și s-o judece — ur-dacă-i place să poată spune liniștit: „Carte frumoasă, cînstă cui te-a scris!” Muzele istorice, aceste cărți vii care vorbesc despre lupta înaintașilor, despre jertfele și eroismul comunistilor, își deschid porțile, în pragul cărora de cele mai multe ori vezi așteptînd siruri lungi. Tinerii, mai ales, vor să vadă cu ochii lor toate lucrurile de neuitat, să înțeleagă mai bine de unde și-au luat lumina zilei acestei primăveri. La teatre, la câmine culturale, în școli, cu fiecare zi se înmulțesc spectacolele, întîlnirile cu activiștii de partid, simpoziurile, serile de întrebări și răspunsuri, discuțiile literare, recitările și cîntecele noi — toate slăvind partidul, țara nouă, socialismul. Este și aici o răbdare, o gingașă și admirabilă muncă a omului simplu care a devenit și un om de cultură, — a omului de cultură care a devenit și un pedagog nou, un dascăl al educației comuniste.

Cu fiecare zi ne apropiem de Congresul partidului, cu fiecare zi lumînile acestei primăveri devin mai intense.

Ion BRAD

TUDOR ARGHEZI împlineste 80 de ani

Semnează în acest număr, poezii și articole despre Tudor Arghezi: Camil Baltazar, Ion Bănuș, Liviu Călin, Matei Călinescu, Ovid S. Crohmalniceanu, George Dan, V. Min-dra, Mihail Petrovanu, Veronica Porumbacu, Ion Marin Sadoveanu, Romulus Vulpescu.

Cuvînt înaintea

de Tudor ARGHEZI

Tirîș, grăpîș, am schiopătat prin București cu bastonul o viață. Aș zice „o viață întreagă” dar pe la 80 de ani sînt încă viu și nu aș prea avea de gînd să mi-o întregesc prea curînd.

Ce toate că poteca străbătută mi se tot îngustează și spinii ei, mai lungi și mai înțelși, încep să mă împiedice, să mă întrecă mereu mai înșe și ochii, caud să mă înșel că nici nu prea i-aș simți. La o ruptură de piele mai rea, o mai cos, o mai cîrpesc, cu ajutorul meșterului Esculap, aprovizionat cu borcane și hapuri.

Schiopătînd acum prin București strămutați pe birite, a trebuit să mă lepăd bastonul și să las condul. Dar de-a lungul rîndurilor scrise și prin rîspîntirile lor, m-am întîlnit cu cite o fărîmă de trecut, aninată de lucruri sau, prin transparentă, de dincolo de ele. Nu m-a lăsat inima să le arunc, pentru că erau oarecum trăite. La urma urmel, nu fac parte și ele tot din București? Să rămîie Bucureștii în paginile ce urmează, ca niște ziduri numerotate, moarte și reci? Așa că m-am pomenit p'îmbîndu-mă prin amintiri.

Cititorul nu o să se amăgească, așteptîndu-se la un ghid pentru călăuzirea vizitatorilor soșii cu trenul și în automobil. E vorba de o succesiune de impresii, poate că și contradicții, chiar dacă adunarea lor la o dată și-ar fi pierdut, la cernea, emoția inițială, care cîndva, se pare că ar fi fost. Orișicum, sînt asigurată că am izbutit să le string într-o dezordine acceptabilă pentru cititorul conștins de cele mai multe ori la monotonia în-lănțuirii logice și silii să fie minie între paginile parcurse, paginile precedente.

Textul se prezintă frînt și poate fi început de oriunde. Am adoptat forma tableta, fără goluri

La volumul „CU BASTONUL PRIN BUCUREȘTI” (în pregătire la E.S.P.L.A.)

prea adînci cu care, din ce-am putut afla, publicul, în vreo 30 de ani de asemenea tablete, s-a obișnuit cu ele, nu fără o oarecare simpatie. Într-ade-văr, gîndul scris trebuie concentrat și ferit de lă-bărtare.

În ce privește originea numelui Capitalei — Bucureștii, aș fi căutat să o afl și eu, dar nici cărturarii specializați în documente și hîrtogae nu par să fie de acord și, în locul închipuirilor cu derivații, au adoptat și ei legenda Ciobanului, măcar pentru frumusețea ei. Venit cine știe de pe unde în mijlocul unei turme de oi, cu măgării și cîinii lui, ca să o pască, poate, pînă peste Dunăre, în Dobrogea, Bucur n-ar fi avut altceva de făcut, decît o biserică, pe marginea Dimboviței și în jurul ei un oraș nou, parcă prevăzînd Palatul Teatral și Teatrul de Operă și Balet. Instalarea țirlei pe Dimbovița cam aduce a Miorita și a Curtea de Argeș cu meșterul Manole. Legenda trebuie crezută pe cuvînt întotdeauna căci, neștiințifică, e împlinită cu poezia. Născut printr-o împrejurare oțetescă și gorjană, în București, m-am pomenit în ei și mă socotesc venit pe lume, odată cu orașul, și asta nu-mi displace.

O generație de prozatori de gazetă la caricaturizat prin estropiere numele Bucureștilor în București, abateră gravă de la limbă. Numeroase denumiri de localități românești (treaba învîtașilor să explice de ce) stau de cînd sînt, la plural: Pitulești, Ploiești, Călărășii... A zice Ploiești, Piteștiului, Călărășii este o ofensă la bunul simț, care nu variază după își și antonim, ca prețurile la umbrele.

Au luat Bucureștii așa cum i-am găsit, gata făcuți.

Cît despre tot ce s-a clădit de vreo 15 ani încoace, peste dărîmăturile prin care am umblat cu bastonul, s-a publicat în trei limbi, un elegant album ilustrat, de lux, prelatat de același condei care semnează și rîndurile acestea.

ÎNCHINARE

Am urut cu tot dinadinsul să-mi amestec și eu glasul printre închinători. Mă mir de o cutezanță care nu-mi stă în fire și totuși o am.

Dacă treizeci de ani m-am sfiit să-i aduc prinsoful recunoștinței între patru ochi, acum, la îmbulzeală, e mai ușor. Îmi dau ghes și îmi învîng tremurul inimii.

Ce frumos ar fi, dacă fiecare an al vieții noastre ar sta sub semnul unei revelații, unui sens major al existenței, unui cutremur al sufletului. Să poți spune, uitîndu-te înapoi: anul ăsta e fost al dragostei, cultare al reculegerii, cutare al prieteniei... Să aduci experiența la acel grad de incandescentă, cînd devine stea și-ți priveglează o bucată din viață: punct de reper și zodiac în învîlmășala anilor. Dar nu se înflăcă așa. Există și porțiunile cenușii, zone moarte, neidentificabile: ce-a însemnat anul al douzeci și treilea sau al douăzeci și patru al vieții mele?

Sub ce stea am parcurs acea bucată de drum? Ce a luminat, ce a transfigurat, ce a justificat porțiunea aceea a periplului meu? Și ora, clipa, vesnicia pe care o întreb, tace.

Anul al paisprezecelea însă al existenței mele, poarta de spinii și de flăcări prin care ieșeam din copilărie și înfruntam adolescența e unul din acei ani fericiți care dau glas și lumină. Nu se pierde printre ceilalți ani.

Anul 14 însemnează pentru mine Arghezi. Însemnează descoperirea poeziei contemporane și a puterii cu-

virtutii arghezian, El scapără tare, tot afit de tare ca și cuvîntul lui Eminescu, — observam eu cu înfricoșat deliviu — și totuși scapără altfel: lumină albă dintr-o cremene neagră.

Era în 1928. De abia apăruseră „Cuvintele potrivite”. Pe Calea Rahovei, la tutungeria de lingă școala se iviră și planetele lui Coco pe o fituică ce mă atrăgea ca un magnet.

Cît a înțeles și cît a intuit copilul din conținutul dens al poeziei și proiect argheziene, cine mai știe? Eu nu pot spune. Alina știu, că singura reșivă careia mi s-a părut firesc să-i încredințez prima expansiune lirică — ce mi se părea că aduce a poezie, — au fost „Biletele de papagal”. Am trimis-o, bineînțeles, prin poștă. Nu-mă gîndul că foaia de hîrtie, pe care caligrafiasem cele trei strofe, va fi atînsă de mîinile poetului, tmi dădea amefeli. Necum să mă prezint în carne și oase în fața lui. Așteptam răspunsul. Poezia a aprut cu mici modificări, purtînd pecetea leului. Am mai scris despre acest eveniment copleșitor pentru mine, în aceea vreme. Nu ureau să repet ceea ce am simțit și am gîndit atunci.

Fapt e că după lecția ascunsă de poezie pe care o primisem, n-am mol îndrăznit să public nimic timp de patru ani. Devenisem mai pretențios față de mine însămi și-mi bănuiam producțiile de ejuziuni sentimentale, fără drept de cețate în lumea poeziei.

Au trecut decenii și eu tot n-am dat ochi cu maestrul. Sorbeam cu neșaf orice apărea sub semnătura lui. Fără să stau în bancă și fără ca el să stea pe catedră, învolum, alături de toți poeții adevărați din generația mea, din lecția pe care dăscălu, modest și genial, ne-a finiu-o de-a lungul deceniilor.

În teribilul nostru meșteșug nu se poate însă totuși învolum. Sobrietatea, migala, conștiinciozitatea, respectul față de literă și față de public, să zicem că da. Pe lingă muncă și învolum mai e și procentul de hur. Acolo ce să mai înveți? Nu-ți rămîne decît să te smeresti și să te închini în fața puterii lui.

Cînd îi vîd pe primul și cel mai mare dascăl al meu întru poezie spun: „Bună seara” și „Ce mai făceți?” Și îmi vine o roșeață și o gingașenie de adolescent. Timpurile mele albite nu-mi ajută la nimic. La „Multumesc” nu ajung niciodată. Și nici la închinarea adîncă pe care spiritul meu i-o face.

Măcar acum cînd e împlineste 80 de ani, cînd mă pot înghesuși și ascunde printre mulți închinători, să-mi birui sfula și să-i spun „Multumesc pentru marea lecție”.

În fața hîrtiei albe e mai ușor. Ochii mei nu vîd însă hîrtia, ci tremurarea creștelului alb, luminos, învelșul fragil al unei stele neiertătoare.

Tudor VIANU

(Continuare în pag. 2)

Maria BANUȘ

Arghezi, poet al actului literar

INSEMNAȚII

Activitatea literară a lui Tudor Arghezi începe cu șalzeici și patru de ani înaintea momentului de față. Primele lui compuneri poetice apar în 1896. Ne găsim deci în fața celei mai lungi cariere a literaturii romine. De la începuturile lui, și cu excepția celor cîțiva ani ai călătării de sine, Arghezi a trăit ca scriitor, numai ca scriitor. Împrejurarea n-a fost ușoară pentru poet, în lunga epocă în care profesunea literară oferea o prea îngustă bază de existență. Arghezi a perseverat totuși pe acest drum, cu o vîntă de independență morală și socială, care l-a permis deslășurarea complexă a genului său poetic. Și cînd a venit vremea socialismului, a regimului și a civilizației muncii, legătura s-a stabilit, pentru el, prin faptul că poetul nu fusese niciodată altceva decît muncitor al condeiului, artizan al verbului, așa cum l-a plăcut să se înfățișeze de atîtea ori în poezia și în proza lui.

Temele și imaginile unui poet se datoresc, în partea lor cea mai înțînă, sterei experiențelor lui obișnuite. Acele ale lui Arghezi au apar-

ținut îndeplinirii literare și, astfel, a fost firesc ca acul și metaforele creației, ale scrisului, ale cărții, să apară în opera argheziană cu o frecvență și cu o putere expresivă, care împrumută acestei opere una din trăsăturile ei caracteristice. Chiar titlul primei culegeri de versuri, „Cuvinte potrivite”, indică în autoul lor o conștiință artizanală, atitudinea unui meșter care manevrează o materie primă și îi dă configurația unui lucru desăvîrit, prin aplicație răbdătoare și prin îndemnare. Desigur, versurile lui Arghezi conțin multe, mai mult decît potriviri de cuvînt, ori-cît de perfecte, deoarece ele sînt grele de un bogat conținut intelectual și emotiv, dar cititorul înregistrează cu plăcere provocată de orice altitudine a discreției și modestiei, ascunderea poetului sub artizan, exprimat de titlul primei culegeri de versuri a poetului.

De aci înainte, cite alte teme și imagini ale scrisului! Poetul înțelege îndeplinirea lui ca pe o transformare și o înălțare a vechilor munci ale neamului de lobagi: Ca să

schimbăm acum, intia oară, / Sapa-n condei și brazda-n cîlmărar / Bătrîni-au adunat printre plăvani / Sudoara muncii sutelor de ani. Virulența satirică a verbului arghezian este răzburarea unor dureri și a unor ofense trecute: Biciul răbdat se-npoartă în cuvîntele („Testament”). În-treaga existență a poetului s-a deslășurat la masa lui de lucru, în acțiunea compunerii literare: Ai îmbă-trînit boteie, / Sorînd stihuri și șta-fete, / Potrivînd, ascuns de lună, / Vor-ban fluier, care sună. („Dor dur”). Legătura cu iubita de departe este o relație literară: Te cînt și-acum din depărtare, / Necunoscut, ascuns și tu-telar, / Și-ți mai trimiț aleanuri lite-rare, / Cuvîntele-n manuscris și de tî-par („Din drum”). Poetul se figu-rează în actul literar, compunînd și semînd: Scriu aici, uituc, plecat, / Ascultînd glasul ciudat / Al mlaștîni și lîtezii / Și semnez: Tudor Arghezi („Incertitudine”). Gestul scrisului, ca act esențial al poetului, este evocat mereu: Dînr-a mea singurătate / Las în voie timpul viu, / Care știe ce nu știu, / Și prin veacuri destrămate /

Fac o pana semn și scriu („Gravură”). Într-o împrejurare gravă a vieții, cînd deveneau necesare socote-lile și pregătirea despărțirii, poetul rămînea încă scriitor: Nainte de-a lăsa condeiul să zăcă / Uscat, rugi-nit și frînt / Ca o surcea, ca un crim-pe de crac, / În nisip, în pămînt, / Dă-mi voie să-l înmoi în apă tare / Și cu stihurile mele din urmă să fac însemnare / Caligrafică, pe pie-le („Epitaf”).

Lumea întreagă îl apare poetului prin analogii literare. Metaforele scri-sului sînt foarte numeroase în poezia lui Arghezi; dar mă voi mulțumî numai cu puține exemple. Creația lumii, într-o bucată cu accente umoristice, îl apare ca o acțiune caligrafică: di-vinitatea este un scrib nu prea în-deminat: A urut Dumnezeu să scrie / Și nici nu era hîrtie / N-avea nici un fel de scule / Și nici litere destule. / C-un crîmpe de alfabet / Merga scrisul foarte-ncet, etc („Abecce” în „Hore”). Lumea este fă-

POETUL „piscurilor mari de piatră”

În poetul „piscurilor mari de piatră” încerc să-l numesc pe Argezei, cel din „Rugă de seară” și „Binecuvîntare” din „Caligula” și „Nehotărîre”, „Miez de noapte”, „Vraciu”, „Inscripție pe un portret” sau altele ale versurii ale sale.

În mișcă, în primul rînd, un ideal de dreptate socială. Poetul vrea să-l fie „verbul”, limbă de flăcări, ca să distrugă, „cuvîntul”, „plug ce faja solului o schimbă”.

Se citește în asemenea altitudini înfluența grupului socialist, care Argezei și se apropiase participînd la campaniile violente ale Făcții împotriva institutiilor burghezele. Exierodiacoan Iosif ataca sptămintal regimul „omului cu ochii unei”, statul celor avuți, justiția de clasă, clerul corupt, școala în-doblococirii naționale.

„Dormiți, dormiți” — scrie poetul, relegend o astfel de umanitate în „monarhia minerală”, unde „lumile” și „poftele banale” se zidesc pe „carnea trîmbățată”.

„Dormiți, dormiți! Și însuși bine-vă cuvînt — adaugă el — Cîci e nevoie pe pămînt Să vă-nmulțiți, Să ne-apăsați, să ne înlînțuiți, Și veacuri orbe să clădiți, Dormiți, dormiți!”

„Binecuvîntare” — Ceva din licărul ciudat al „agelor-negre” slănuie în aceste versuri pline de neologisme, căutate pentru o valoare sonică („Hipnoza nopții suflă boare / În mușchii voștri vestejiți”;

„Simbolice înfînt! / Te strînge-n chip de fulg / Și-n mine lămurit / Te răspîndește — să mă smulg / Să cad ca un aeroli / Săcup din circuit”;

„Căci e nevoie pe pămînt Să vă-nmulțiți, Să ne-apăsați, să ne înlînțuiți, Și veacuri orbe să clădiți, Dormiți, dormiți!”

Și haita gînditoare n-ai vrea să se răzune Cînd singur dinaintea frăției teridici (s.n.) Și-i stîngeri fariseii și blînzi-norzi pe bici? („Răzburare”)

Bătălia dusă individual, dintr-o chemare irezistibilă și cu sentimentul lepădării de bunurile pămîntești, îl apropie, în viziunea sa, pe poet, de familia sihastrilor, mucenicilor și profetilor. E revelatoare reprezentarea pe care și-o face Argezei în această postază, chiar despre socialism.

Și adăuga, pe bună dreptate: „Nu trebuie uitat... că d. Argezei era în-năr, adică influențabil, atunci cînd anarhismul era puternic în Europa, pe timpul lui Gagarin, al nihilismului rusesc (așa de frecvent în Elogiile, unde d-a sa stat, ni se pare, multă vreme) și pe timpul lui Caragiale de la Laureat Tailhade, Octave Mirbeau, etc.”

Același resort sufletesc îi dădea admirația pentru teatrul lui Ibsen: „Viața noastră ajunge un fel de aparat de filmări banocote” — scrie Argezei. Unii trebuie să ciștițe ca să se hrănească; alții averi și moșteniri. O piesă de Ibsen — precizează în continuare — îți aduce aminte că omul mai poate lupta și pentru altceva și că, în loc să fie expresia unei efigii scobite pe metal, poate fi edificiuul unui curaj, forma unei idei, semnul unei năzuințe.

„Același resort sufletesc îi dădea admirația pentru teatrul lui Ibsen: „Viața noastră ajunge un fel de aparat de filmări banocote” — scrie Argezei. Unii trebuie să ciștițe ca să se hrănească; alții averi și moșteniri. O piesă de Ibsen — precizează în continuare — îți aduce aminte că omul mai poate lupta și pentru altceva și că, în loc să fie expresia unei efigii scobite pe metal, poate fi edificiuul unui curaj, forma unei idei, semnul unei năzuințe.

„Același resort sufletesc îi dădea admirația pentru teatrul lui Ibsen: „Viața noastră ajunge un fel de aparat de filmări banocote” — scrie Argezei. Unii trebuie să ciștițe ca să se hrănească; alții averi și moșteniri. O piesă de Ibsen — precizează în continuare — îți aduce aminte că omul mai poate lupta și pentru altceva și că, în loc să fie expresia unei efigii scobite pe metal, poate fi edificiuul unui curaj, forma unei idei, semnul unei năzuințe.

„Același resort sufletesc îi dădea admirația pentru teatrul lui Ibsen: „Viața noastră ajunge un fel de aparat de filmări banocote” — scrie Argezei. Unii trebuie să ciștițe ca să se hrănească; alții averi și moșteniri. O piesă de Ibsen — precizează în continuare — îți aduce aminte că omul mai poate lupta și pentru altceva și că, în loc să fie expresia unei efigii scobite pe metal, poate fi edificiuul unui curaj, forma unei idei, semnul unei năzuințe.

Graiul

Lui Tudor Argezei

Afund e graiul tău, în timp intrînd, nu mozaic din fîndare de soare, nu sparle-ogluizi a bolilor pe mare; scafandru, îl pătrunzi — mai greu flîmînd de tot ce-ascunde riul printre pietre, purtat de ape-n curgătoare vetre ori răsucit în algele crescute din adîncimi necunoscute.

Ce fel de faur, care-ai săpat în grai pecefi de aur, nu scîntînd doar în sipet arhaic, nu cîntînd un iambic ori troaic?

Începi acolo unde alții-ncheie, în testament cu propria ta cheie: cuvinte nude, ce din vechimi urechea le aude, înnădușite, zmulse din noroi, din nou se nasc îngemănate-n noi. Le scaperi, măritate într-un clește, le suni miraculos ce omeneste, ca viața noastră, veșnică și nouă în revoluții, într-un bob de rouă.

Sîntem în grai-ți și cînd nu sîntem, în palmi profani, într-un blestem în pumni care bat pămîntul mut și poarta cerului firziu, tăcut, în indoiala tonică din plînsu-ți, în înțelegerea ta cu tine însuși, în frîngerea străvechii necunoașteri și în renașteri.

Dar frîmîntînd și noi în palme lului, să-dîrîmuri știutul, neștiutul, începutul, răsuflul unei lumi ce va să fie, lăsam — că ești — smerita mărturie a graiului cu talpa grea în miț și creștetu-n zenit...

Veronica PORUMBACU

Ov. S. CROHMALNICEANU

(Continuare în nr. viitor)

Tudor Argezei cu soția și fiica sa

ARGHEZI ȘI UMBRA LUI CARAGIALE

Autorul „Cuvintelor potrivite” l-a văzut pe Eminescu o singură dată, trecînd grăbit prin multimea străzii, metroc tragic, împins înainte de o forță nevăzută, urcînd printre oameni cărările care duc spre nemurire. Odobescu i-a dăruit elevul Ion N. Teodorescu două buclele de zahăr francisc, după ce s-a uitat în ochii săi și a părut mirat de anume lucruri de ape. Cu Caragiale, Argezei s-a înfîntînt în viața în față, cînd stîhnuitorul avea vârsta primei tinereții. De data aceasta meteorul n-a trecut undeva pe o orbită paralelă ci s-a încrucișat cu drumul viitorului poet. Părîndu-se „momentelor”, sevedru Moș Virgulă, veselul nenea lăncu și-a tras un scaun lîngă scaunul junelei căruntar, dar în loc să-i ofere aceluși iacobine, l-a grațificat cu e-piștel sublim de „pezeveghii”. Odobescu și Eminescu aparțineau altor gîngășe voctute ale istoriei, de unde în prag de despărțire zimbeau urmasilor așali și trisi. Caragiale, situat din necesități didactice alături de „clasicii” cu care a conviețuit fără a rămîne contemporan, aparține prin opera sa, prin întreaga formație, prin gusturile și poftele sale, mai mult secolului nou, în care și-a trăit ultimii 12 ani, și cu mult mai puțin secolului vechi în ale cărui ultime decenii a roștit cu fiecare nouă creație un cuvînt despre arta ce va veni.

Într-o vreme, când se vorbea de „clasicii” cu care a conviețuit fără a rămîne contemporan, aparține prin opera sa, prin întreaga formație, prin gusturile și poftele sale, mai mult secolului nou, în care și-a trăit ultimii 12 ani, și cu mult mai puțin secolului vechi în ale cărui ultime decenii a roștit cu fiecare nouă creație un cuvînt despre arta ce va veni. Mai vîrșnic decît autorul „Florilor de mucigai” cu mai puțin decît de trei ori zece, dar foarte apropiat de chemările îmbietoare ale mișcărilor înnoitoare care erau presimțite în anii de după 1900, Caragiale, creatorul primei drame moderne romînești și creatorul unor comedii de o nouă talie excepțională, este desigur unul din cîtorîi unei epoci înnoitoare în literatura și teatrul romînesc. Cum să nu-l fi plăcut lui Caragiale fericita îmbinare a respectului pentru marile monumente ale artei trecutu-

giale străvezi, conturul și graficul IDEILOR. În legătură cu evidențierea inadmisibilă a unor expresii și alocuțiuni pitorești ca cele mai de preț replici ale unei opere dramatice cu un conținut grav și cutremurător, autorul „Biletelor de papagal” a atras atenția asupra faptului că asemenea tembeli admiratori „preluiesc în Caragiale ceea ce Caragiale a dispregiut ca scop și n-a utilizat decît în accesoriu” fără a uita totodată — în subsidiar — să arunce cuvîntul piatră în grădina „cîtorva calvinști ai literaturii romînești”, care se rușinează nespuse de „o vorbă bine și trivial spusă” (1914).

Am reținut, între altele, următoarea frază dintr-o „tableată” dozebit de succulentă: „Caragiale face dantele cu toată bastonulul, ca să zic așa, și parfume cu miasme”. Ca să zicem așa, în rîndul nostru, act este, ni se pare, vorba despre o modalitate mult cunoscută și strălucit practică de un anume poet pentru „a isca frumuseții și prețuri noi”.

V. MINDRA

Tudor VIANU

Tudor Argezei dînd autografe pînorilor

ARGHEZI, poet al actului literar

(Urmare din pag. 1)

cută din coale de hîrtie, tipărite în fel și chipuri: Coalele lumii sînt făcute sul / (în vremea înserării) / Cu papura, cu ape, cu snopi și stuț de sul / Cu toate fărîlele de țigare / Ghicite-n strădăneri sau cînd ni se năzare („Stopele”, Addenda). Palma omului are Un crîn săpat la mijloc și litere secrete („Mina lui”, „Cîntare Omului”) Fluturii și gîngăniile strîse la lumina din fereastra poetului sînt asemănate cu multe lucruri, printre care cu semnele scrisului: O chirlică răsare / Pe un punct de întrebare. / Droaiete de alfabet / Și de litere schelete / Se tirăsc pe geam alene, / Printre slove egiptene, / Treșrite de un har / De mal nou abecedat, / Și jîvină cu jîvină / Sug bebecica lumind („Parada” în „Stihuri noi”).

Poetul își cunoaște metodele și felul lucrului său literar. Prețuiesc cartea Incel gîndită, gîngăș compănată („Ex libris”). După ce a compus culegerea „Versuri de seară” este conștient de a fi căutat miniauralul și nuanța, și schițează o adevărată artă poetică a înfîntesimulului: Vrut, cititorule, să-ți fac un dar, / O carte pentru buzunar, / O carte mică, o cărțelică / Din slove am ales micile / Și din înțelesuri furnicile. („Cuvînt”) Este conștient de reforma lui lingvistică, de derivațiile lui semantice neprevăzute, de îndrăznelile sintactice lui: Toate / Cuvintele mele sînt înrotocotate / Și s-au îmbătat. / Au vrut să alerge și să joace / Dar beția le-o

inșă de multă vreme în tonuri inalterabile. Așa, de pildă, moștenirea lăsată de Eminescu se află în chiar opera marului poet, iar problema succesiunii nu se poate pune întrucît autorul „Lucaferului” nu și-a părășit nici un moment locul său, n-a lăsat în propriul său perimetru nici o clipă spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în lirică și nici succesorul lui Caragiale în linia prozei satirice. Totuși ni se pare firesc ca din marele arbor al poeziei eminesciene nu puține pelate s-au strîns la rădăcina copacilor viguroși care s-au înălțat mai firziu. Prezența vie a lui Caragiale în anii cînd Coco își ascunde spațiul neocupat. Argezi nu este nici el succesorul vreunui dispărut ilustru. El a crescut în timpul său, din rădăcinile erei contemporane și de aceea nu este nici urmașul lui Eminescu în

IN ÎNTIMPINAREA CELUI DE-AL III-LEA CONGRES AL P. M. R.

Pornind de la amănunte

O mașină aleargă pe sosea. Iată, însă că undeva soferul a greșit, n-a apăsat pe frâna pentru a tempera fuga vehiculului, n-a frânat dreapta sau a neglijat semnalația unui cot dificil al soselei. Circulația e împiedicată. Fluxul ei normal s-a pus de-a curmezeul și el și mașina lui. În acest caz, soferului i se reține un talon, semn că simțul lui de răspundere e deficitar. Un carnet cu taloane scilicet și în problema de reputație, de calificare și în primul rând de conștiință.

La aceasta s-au gândit desigur și muncitorii fabricii de mobilă „23 August” din Tg. Mureș când au introdus în unitatea lor carnetul cu taloane de calitate. Întii și-nii fiindcă și la ea e vorba de circulația, de trecerea permanentă, fără piedici, de la o secție la alta a lucrului din fața lui inițială de scindare sau turnat, până la fața finală de mobilă, pe care cu toții am întâlnit-o și apreciat-o în vîrtoalele magazinelor. Toate acestea sînt motive în plus ca rebutul să fie șters din aprecierile finale, lăundu-se măsuri ca și-n fațete intermediare ale fabricației să fie redus la procente apropiate de zero. Inițiativa susținută de comunistii a căutat colecțiilor formulându-se de îndată condiții în care era interesat numai posesorul carnetului celor 12 taloane cartele, ci întreaga echipă. Căci neatentia în desăvîrșirea amănunțită a produsului se răsfrînge în ansamblu.

Comunistii Bercea Teofil, Szabo Gaspar, Bortnicu au în sertășul de la masa lor de lucru carnetul cu taloane de calitate. Sînt neatense. Sînt neatense și celelalte carnete, aparținînd echipei lui Rîzuc Ioan, unul din animatorii acestei inițiative.

— În acest an n-am avut rebuturi, ne spune Bercea Teofil, în timp ce montează încă o toaletă „Confort”, mișcînd din ochi lemnul neted. E un adevărat titlu de mîndrie pentru a acest muncitor tînar, că și pentru alții alții.

Numele fabricii „23 August” figurează între cele 19 mări întreprinderi industriale care au lansat chemarea la întrecere socialistă în cîntecul celui de al III-lea Congres al Partidului. E evenimentul care a determinat pe muncitorii tehnicieni, inginerii și funcționarii fabricii să trăiască zile fierbinți, frîmțate, căușind noi și variate mijloace pentru respectarea cuvîntului dat.

Primum semnal a fost sporierea volumului de realizări înscrise în chemare, ca rezultat al analizei profunde, în întreg complexul pe secții, în echipe și la fiecare banc de lucru a milimetrului și a secundei, neașteptînd nici un muncitor să deschidă încă odată talonul de calitate.

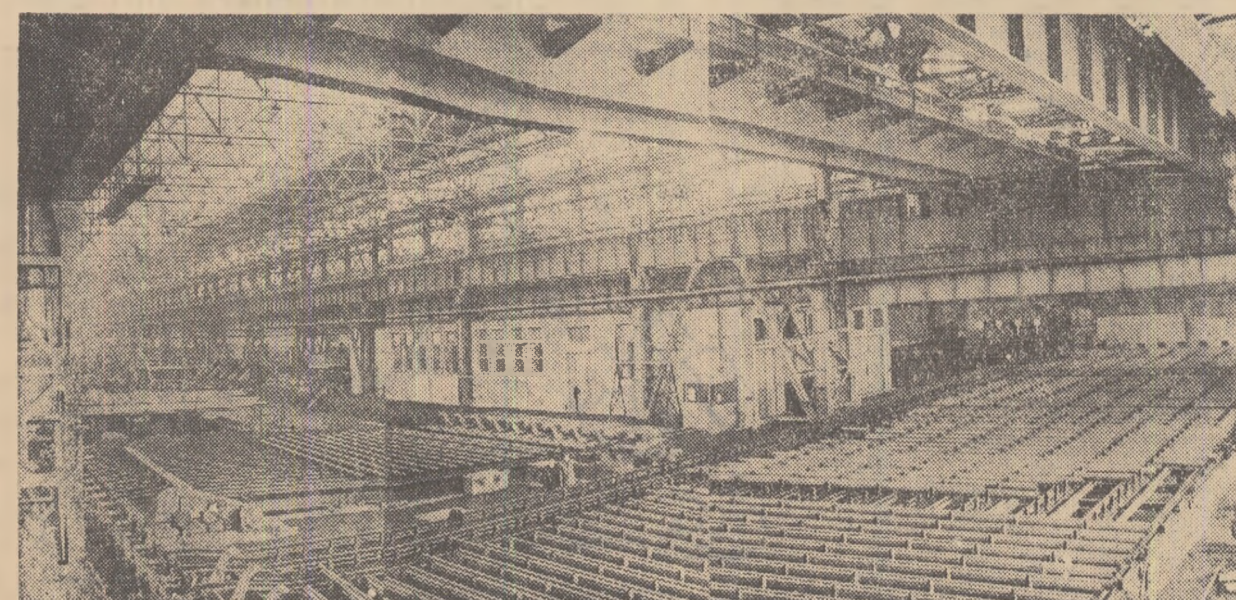
— Scrie în chemare „338.000”. Ne-am socotit încă odată și am găsit că putem dubla această cifră la scderea prețului de cost. Scrie 998.000; dăm, cum am calculat, peste 1.400.000 lei la economiile peste plan; vom avea desigur perioade dificile, în iunie, cînd trecem la fabricarea unui nou tip de mobilă, care cere schimbări în procesul tehnologic, ne-am gândit însă din timp și la asta.

Il văd pe Bortnicu așezîndu-și carnetul în sertăș. Păstrarea lui intactă presupune de acum înainte atenție sporită. Dincolo, la secția montaj deflupuri, Szabo Gaspar calculează în gînd că în alara unui dulap încheiat zilnic peste plan a mai dat patru în 19 zile, deci 23. Există astfel posibilitatea ca acest Anus să crească.

Comunistul Zoltan Bogdanov, șeful secției manuale, e plin-stup de a-mintiri, proiecte, planuri de viitor. Lucrează în meserie de 31 de ani. E un sportiv pasionat. I-au plăcut și a practicat de toate. Acum i-a rămas sahalul, unde, în trecut ne mărturisește că e al doisperezeala în echipa fabricii și că învingea la orice masă l-ai pune.

— Si-duce aminte că feciorul patronului practica tenisul, iar tatăl lui își petrecea concediul în Germania. De acolo a venit odată, prin '38, însoțit de o presă hidroautilă. A adus și un specialist care a pus-o în funcțiune l-a calculat randamentul, s-a dus în cabinetul său și a calculat din nou. A doua zi a așșat o listă. 50 de muncitori au fost concediați dintr-un concedi. Pe urmă i-a reprimi pe unii, dar cu salarii mult scăzute.

Bogdanov, căruia îi vom spune, în termeni sportivi, senior pentru că și jui său lucrează în uzină, ca tapiser, de cînd a absolvit școala medie, e unul din veterani. Conduce secția manuală și are meseria în degetul mic. În marea fabrică și-a mai dovedit o însușire. Aceea de organizator priceput.

Banda de răcire a laminorului de la Roman

In aceste zile de început al marii întreceri, comunistul Zoltan Bogdanov, neîntînd că răspunde de un important sector, își îndreaptă preocupările și spre lucruri uso-zise mărunte. În acest domeniu au dobîndit multe scîderi la consumarii, scîderi sub normă, care au devenit, prin hotărîrea unanimă a colectivului, normă firească de lucru. Si iată, tot colectivul a fost de părere că se poate și mai mult.

E de fapt o luptă pentru cîștigarea de milimetri în plus de către fiecare, milimetri care, adunați la un loc, fac o sumă demnă de lucru în seamă. Și e bine ca la asemenea lucruri să te gîndești de la bun început...

Ochi muncitorilor sînt atenți. Se uita de secunda și milimetrul cîștigat, traducînd în fapt „nîmicurile” de care s-a amintit. Unul din numeroasele instantanee ale acestor prime zile de întrecere.

Toată lumea s-a gîndit de la bun început. Consensarea unanimă: — Nu-s nîmicuri! Nu-s mîrșănișuri!

Pe baza acestor mîrșănișuri, acumulate, s-a putut ajunge la primul răspuns după chemare: — Putem, în loc de 338.000, să dăm 675.000... Vedeti!

În curtea fabricii, sub un soare strălucitor, a intrat un transport de scindare. Locomotiva pufăiea moloam, parca fraga din pipit. Miroase a pădure. Se descurcă și se sortează. Sus, în secția zăcut, se desfac folie improprietate de jurnu. Vin de la Balta Sărăta, de la Rînnicul Vlăcea. Teancurile de jurnu seamănă cu niște teancuri de cărni. Sînt despatchate și sînt date în lucru.

— Băgați de seamă: lemnul!... Aceasta urea să spună că aici, pentru toți lemnul este gîria de prin ordin. Bradul, sau stejarul, sau fușul sînt punctul de plecare. Copacul a fost tăiat, jasonat, trecut prin gater și circular, dimensional anume ca și cu se piardă nimic din fesutul lui de pref. Există numai scîndura, placă a-glonerată și, în sfîrșit, mobilă. Nu se mai admite termenul de bucată ne-justoitoare.

Întreaga istorie trecută a vîii Mureșului e plină de defrișări scandaloase și a pădurilor coniere de către capitaliști; fabricanții de mobilă nu-și băteau capul cu păstrarea integrității codrului. Și cine decît cei care mîngieie scîndura netedă, alb-gălbue, cine decît ei, muncitorii care trebuie s-o taie cu gîria, s-o imbine în chip de masă sau scînd, cine decît ei au dovedit și-și dovedese adevărată dragoste pentru lemn, ca asociat și preț!

Băgați de seamă! — Nu de mult au ieșit lustruite impe-

fațuiește visul. Se înșela amarnic. Și astăzi îmbrățișînd, mai visează de atelierul său întunecos, inconjurat de pălării cumpărate de la morți.

Tot în anul 1946 am mai cunoscut un om. Avea și acesta visul său: munea la Brasov într-o fostă fabrică de avioane, distrusă de război. Visul său, în anul acesta de foamete, pare a fi de-a dreptul năstrucuit. Visa să lucreze laolaltă cu ceilalți tovarăș de-al lui, un tractor românesc; mai visa să studieze, să devină inginer. Visul i s-a împlinit. El a devenit aslăzu numai inginer, ci și erou al muncii socialiste. Este vorba de Ilie Trandafirescu de la uzinele de tractoare „Ernst Thälmann”.

Vasile Neagu, șeful unei brigăzi frunțate de la „Tudor Vladimirescu” își are și el visul său, care, fără îndoială, într-o zi i se va împlini. El visează să realizeze din brigada sa, după pilda celor din U.R.S.S., o brigadă a muncii comuniste. „Ma înflăcărat — îmi mărturisea, „Ma înflăcărat — un articol apărut în „Scînteia” și semnăt de un șef de brigadă sovietic”. Credem însă că visul lui Vasile Neagu s-a născut nu atît din lectura articolului, ci din însuși procesul muncii. Articolul l-a ajutat să-și concretizeze, cu un ceas mai devreme, o năzuință care într-o vreme i se părea a fi reală.

„Tudor Vladimirescu” au luat ființă în 1952, undeva la marginea Bucureștiului. Pe atunci, uzina însemna de fapt un simplu atelier denumit „Remorci-auto”. Vasile Neagu locuia într-o casă în apropierea fabricii. A cerînt transferul. Cererea l-a fost aprobată. A fost — să reținem acest amănunt — cel de-al șaptelea muncitor calificat angajat în uzină.

Avînd o meserie de aur — lăcătuș sudor — și fiind în uzina de la prima ei pași, lui Vasile Neagu i-a fost dat să crească odată cu întregul proces de producție al întreprinderii. A participat intens și nemijlocit la fabricarea fiecărui produs nou al uzinii. Așadar, o uzină nouă, relații noi, fabricate noi. Toate acestea cereau din partea muncitorilor nu numai pricepere, dar și un puternic sentiment socialist de mîndrie națională. Așa cum era și firesc, elementele acestea s-au răsfrînt și în conștiința comunistului Vasile Neagu. El a descoperit acel mare și convingător adevăr: fericele ta, a comunistului, depinde, în primul rînd, de fericele celor mulți. În caracterul său au apărut trasături ale efecii noi. Un exemplu mi se pare edificativ. Există în actuala brigadă condusă de Vasile Neagu, un tînar, Gheorghe Iordache. Cei doi, în ciuda diferenței de vîrstă, sînt cunoștințe vechi. În urmă cu ani, după terminarea Școlii profesionale, Gheorghe Iordache a fost repartizat la atelierul unde lucra și Vasile Neagu. Tînar, fără prea multa experiență de viață, Iordache a simțit de la bun început în Vasile Neagu un numit un tovarăș mai în vîrstă și un om înimos, gata oricînd să-și vină în ajutor, fie cu un sfat, fie cu o vorbă bună. Intr-adevăr, Neagu s-a ocupat și de creșterea profesională a tînarului acesta, și de viața lui personală. Iordache a plecat apoi în armată. De acolo îi trimetea lui Vasile Neagu scrisori de mulțumire. La după trei ani, cînd a fost lăsat la vatră și s-a reîntors în uzină, a cerut cu insistență să fie repartizat în brigada condusă de Neagu. S-a bucurat și șeful brigăzii văzînd cît de trainice pot fi relațiile ce se înfiripă în procesul muncii.

Cînd organizația de partid l-a încredințat conducerea unei brigăzi — aceea de la șasiu — Vasile Neagu n-a ezitat în a o primi. În această sarcină de partid esențială — înunța de zi cu zi cu oamenii pentru îndeplînirea planului de producție, e ducearea lor în spiritul noilor relații socialiste. Și a mai înțeles un lucru, anume că exemplul său, condus de el, va avea un rol hotărîtor în dezvoltarea brigăzii.

Vasile Neagu n-a studiat pedagogia. În schimb, producția la care participă nemijlocit, i-a dezvoltat ne-numarate metode pedagogice pe care a știut să le folosească din plin. „Trebuie să ai încredere în oameni, în aptitudinile lor, îmi spunea Vasile Neagu. Dacă tu, ca șef de brigadă, n-ai încredere, atunci totul „ste pierdut”. Cu acest principiu a pornit la drum Vasile Neagu. Cînd dorea 21 de oameni: muncitori mai în vîrstă, tineri, femei. Oamenii cu

Noul magazin „Comalimetn” cu autodeservire, din Bd. 6 Martie 85

VISUL LUI VASILE NEAGU

Există un om care să nu poarte în adîncul inimii o fîrîmă de vis? Aș spune: omul și visul. În anul 1946 am cunoscut un tînar pălărier. Avea bălăutul acesta un vis pe senne moștenit de la fostul său patron, să devină proprietarul unei fabrici de pălării. Se apucase de-a lui și înflăcătuș. Înghebase un mic capital și acela umblînd de inflație. Cumpăra pălării vechi, le curăța, fe călca și le punea în vînzare. Era activ. Cum aîla de moartea unuia din cariere, dădea fuga într-acolo și la căpătîiul mortului își începea „tratațiile comerciale”. „De ce să mă înșal altul înainte?” filozofa pe bun dreptate. Cumpăra cu un preț derizoriu, vindea cu un preț rezonabil. I se părea că în felul acesta își în-

flăcătușește visul. Se înșela amarnic. Și astăzi îmbrățișînd, mai visează de atelierul său întunecos, inconjurat de pălării cumpărate de la morți.

Tot în anul 1946 am mai cunoscut un om. Avea și acesta visul său: munea la Brasov într-o fostă fabrică de avioane, distrusă de război. Visul său, în anul acesta de foamete, pare a fi de-a dreptul năstrucuit. Visa să lucreze laolaltă cu ceilalți tovarăș de-al lui, un tractor românesc; mai visa să studieze, să devină inginer. Visul i s-a împlinit. El a devenit aslăzu numai inginer, ci și erou al muncii socialiste. Este vorba de Ilie Trandafirescu de la uzinele de tractoare „Ernst Thälmann”.

Vasile Neagu, șeful unei brigăzi frunțate de la „Tudor Vladimirescu” își are și el visul său, care, fără îndoială, într-o zi i se va împlini. El visează să realizeze din brigada sa, după pilda celor din U.R.S.S., o brigadă a muncii comuniste. „Ma înflăcărat — îmi mărturisea, „Ma înflăcărat — un articol apărut în „Scînteia” și semnăt de un șef de brigadă sovietic”. Credem însă că visul lui Vasile Neagu s-a născut nu atît din lectura articolului, ci din însuși procesul muncii. Articolul l-a ajutat să-și concretizeze, cu un ceas mai devreme, o năzuință care într-o vreme i se părea a fi reală.

„Tudor Vladimirescu” au luat ființă în 1952, undeva la marginea Bucureștiului. Pe atunci, uzina însemna de fapt un simplu atelier denumit „Remorci-auto”. Vasile Neagu locuia într-o casă în apropierea fabricii. A cerînt transferul. Cererea l-a fost aprobată. A fost — să reținem acest amănunt — cel de-al șaptelea muncitor calificat angajat în uzină.

Avînd o meserie de aur — lăcătuș sudor — și fiind în uzina de la prima ei pași, lui Vasile Neagu i-a fost dat să crească odată cu întregul proces de producție al întreprinderii. A participat intens și nemijlocit la fabricarea fiecărui produs nou al uzinii. Așadar, o uzină nouă, relații noi, fabricate noi. Toate acestea cereau din partea muncitorilor nu numai pricepere, dar și un puternic sentiment socialist de mîndrie națională. Așa cum era și firesc, elementele acestea s-au răsfrînt și în conștiința comunistului Vasile Neagu. El a descoperit acel mare și convingător adevăr: fericele ta, a comunistului, depinde, în primul rînd, de fericele celor mulți. În caracterul său au apărut trasături ale efecii noi. Un exemplu mi se pare edificativ. Există în actuala brigadă condusă de Vasile Neagu, un tînar, Gheorghe Iordache. Cei doi, în ciuda diferenței de vîrstă, sînt cunoștințe vechi. În urmă cu ani, după terminarea Școlii profesionale, Gheorghe Iordache a fost repartizat la atelierul unde lucra și Vasile Neagu. Tînar, fără prea multa experiență de viață, Iordache a simțit de la bun început în Vasile Neagu un numit un tovarăș mai în vîrstă și un om înimos, gata oricînd să-și vină în ajutor, fie cu un sfat, fie cu o vorbă bună. Intr-adevăr, Neagu s-a ocupat și de creșterea profesională a tînarului acesta, și de viața lui personală. Iordache a plecat apoi în armată. De acolo îi trimetea lui Vasile Neagu scrisori de mulțumire. La după trei ani, cînd a fost lăsat la vatră și s-a reîntors în uzină, a cerut cu insistență să fie repartizat în brigada condusă de Neagu. S-a bucurat și șeful brigăzii văzînd cît de trainice pot fi relațiile ce se înfiripă în procesul muncii.

Cînd organizația de partid l-a încredințat conducerea unei brigăzi — aceea de la șasiu — Vasile Neagu n-a ezitat în a o primi. În această sarcină de partid esențială — înunța de zi cu zi cu oamenii pentru îndeplînirea planului de producție, e ducearea lor în spiritul noilor relații socialiste. Și a mai înțeles un lucru, anume că exemplul său, condus de el, va avea un rol hotărîtor în dezvoltarea brigăzii.

Vasile Neagu n-a studiat pedagogia. În schimb, producția la care participă nemijlocit, i-a dezvoltat ne-numarate metode pedagogice pe care a știut să le folosească din plin. „Trebuie să ai încredere în oameni, în aptitudinile lor, îmi spunea Vasile Neagu. Dacă tu, ca șef de brigadă, n-ai încredere, atunci totul „ste pierdut”. Cu acest principiu a pornit la drum Vasile Neagu. Cînd dorea 21 de oameni: muncitori mai în vîrstă, tineri, femei. Oamenii cu

caractere și deprinderi deosebite. Cînd s-a aflat că Elena Buzea a fost primită în brigada de la șasiu, mulți au zîmbit cu scepticism și ironie. „S-o ia dom’le, n-o să facă nici acolo prea multă brînză!” Intr-adevăr, puia atunci Elena Buzea, trecuse prin puia multe școlii; nu se știa de ce, dar era mereu schimbabilă. Maiștrii erau nemulțumiți de dînsa. Și ea era nemulțumită. Vasile Neagu i-a acordat toată încrederea. Observa din timp aptitudinile ei, dar și faptul că unii o „plimbau” de la o fază de operație la alta. „De-acum înainte nu-mi faci decît operația a-ceastă” i-a zis Vasile Neagu. Increderea șefului de brigadă i-a dat înțelemei aripi. Foarte curînd, ea se întregi în ritmul brigăzii, ajungînd să cîștige lunar peste 1000 de lei. Dintr-o femeie neașteptată, s-a transformat într-o omă optimistă, încrezătoare în puterile ei.

Vasile Neagu s-a ocupat și de tînarul Sandu Leobovici. Acesta numai ce terminase Școala profesională și ni merise în brigada de la șasiu. Șeful brigăzii descoperise în dînsul un lăcătuș-sudor cu multe calități și-l îndemnează să-și continue studiile. Astfel, Sandu Leobovici imblina munca profesională cu învațîntul seral.

După cîteva luni, brigada lui Vasile Neagu deveni cunoscută în toată uzina. Brigada săltă de la categoria 3-a la 4-a. Oamenii ajunseseră să cîștige lunar mult peste o mie de lei. Stăpîneau de-acum mai multe faze de operații și se mîndreau cu succesele lor. Brigada de sudori deveni și una... sudată. Vasile Neagu era multumit. „Pedagogia” lui dădea roade.

— Dobrescu Aristotel — îi lîră Ioan. (O precizare. De atunci au trecut cîteva luni și brigada continuă a fi frunțată).

Membrii celeilalte brigăzi îi primiseră cu neîncredere. Vasile Neagu nu se descurajă. Se purta simplu, fără înșe, și tot atît de simplu îl vedu să-și conducă brigada spre fel. Ințelemele, mai înții, trebuie să cîștige încrederea oamenilor în ceea ce privește pricepera sa. Așa că se strădui ca stantele ce-i ieșeau din minți să fie ireproșabile. După cîteva zile, o poziție fu cucerită.

După un timp, se apucă să repartizeze membrii brigăzii pe faze de operație și să stabilizească răspunderi personale. Nu-i fu ușor. Se lovi mai ales de „conservatorismul” unii tovarăș care totuși voia să lucreze ca și mai înainte, de cupul lui. Pe aceasta Vasile Neagu se văzu nevoit să-i aducă în discuția grupului de partid, unde se hotărî eliminarea lui din brigada.

Întîrînd disciplina, organizînd cu pricepere munca, Vasile Neagu ridică capacitatea de producție a brigăzii. Curînd, spre uimirea tuturor, 15 muncitori (deci mai puțin cu 6) produceau 200 de uși pentru 100 de mașini, (deci cu 50 de uși mai multe). Automat se ridică și cîștigul muncitorilor, iar brigada fu declarată frunțată. „Pedagogia” comunistului Vasile Neagu izbîndi și de data asta. Imi mărturisii cu modestie: „N-as fi izbîndit dacă n-aș fi avut sprijinul unui tovarăș ca Balint Dumitru, Moise Alexandru, Ieodor Vasile, Avram Vasilica și alții”.

Astăzi nu există în brigadă om care să nu cunoască foarte bine mai multe faze de operație. „Oamenii dintre ei poate oricînd să preia conducerea brigăzii!” îmi zise el bucurîndu-se. „Iar eu, dacă va fi nevoie...”

Da, Vasile Neagu este astăzi părințele a două brigăzi. Se interesează deopotrivă cu același interes de ambele colective.

Sentimentul că în jurul său oamenii se înalță, devin mai încrezători în puterea lor de muncă și viață, ca tu — otaș al partidului — ai fost unul dintre acei care a contribuit direct la înălțarea demnității omenești, te face mai înțelept, mai responsabil. Vezi cu ochii tăi roadele educației socialiste. Și atunci ai vrea să faci mai mult și mai profund. Comunistul Vasile Neagu visează... visul său e simplu și frumos. „Tare as vrea — îmi spune el — să am atîta pricepere ca să fac din brigada mea o brigadă a muncii comuniste”. Cîvintele lui m-au mișcat. I-am surprins privirile blînde. Radiau îndrăzneală și siguranță. I-am strîns înina gîndind: „Oameni ca Vasile Neagu obișnuiesc să-și realizeze visul”.

Haralamb ZINCA

Leonard GAVRILIU

Azi, la Roman

Din interior, laminorul din Roman îi dă senzația unui Hercules al tehnicii secolului XX. Agregate mecanice de o pietre netoculipăti, automate acționate de o infimă parte a energiei electrice produse la Borzești, tratează barele metalice masive, în-călzite la roșu, ca pe o materie plastică oarecare, imprimîndu-le forma și dimensiunile cerute. Trenuri de role, mașini de încărcare și de descărcare, cupatoare rotative incinse, pațuri basculante, perforatoare, netezi-toare și calibroare, deplasează cu rapiditate țagăle sau le „prelucresc”, modelînd conducte, prîini grele de foraj necesare industriei petrolifere sau „burline” (levi care se imbucă prin file, spre deosebire de conducte, care vin sudate cap la cap), în „țirajele” prevăzute de comenzi. După prelucrarea „la cald” (a se citi: circa 1000° temperatură), urmează aceea „la rece”, retezarea, ajustarea, filetarea, colecționarea multor tăiereșuri de șanțuri de sudare, bilaminarea. Sînt operații migăloase, pretențioase, de finisaj, care cer „mînă de maestru”.

Aceste „mînă de maestru” au fost descoperite prin parrea locului, printre țărani săraci care mai ieri alina-

tăieri practice au agricultură înapoia-tă, cu unelte medievale. Industrializarea socialistă le-a deschis ne-mulți orizonturi. I-am văzut pe foștii țărani stăpînind azi tehnica avansată realizată de socialism. Mi-au arătat cu mîndrie, ca pe niște titluri de nobele, carnetele de muncitori calificați dobîndite în ultimii doi-trei ani. Unii dintre dîșșii posedă o înaltă calificare. Maistrul deschimb Gheorghe Apostoale din „Brigada Păcii”, tînar (abia are 27 de ani), a făcut stagii apreciable la Reșița, la Uzinele Române din București și la Combinatul siderurgic din Rusești (îngă Tibliss). Tîna la mîntării țevilor a aflat-o de la un maistru gruzin, Terelici. Cînd laminorul din Roman a intrat în funcțiune, în toamna lui 1957, prin probele la țevile de 10-12 țoli, Terelici a fost de față și și-a văzut la lucru elevul.

Am cunoscut la Roman laminoriști și mai tineri, provenind de asemenea din mediul rural. Ion Mantale și Nicolae Pustul, utemiști amîndoi, împlinesc 20 de ani. Sînt prieteni, tovarășii, lucrează la perforatorul „Unu”. Mantale avea o pasiune forte, o patimă: fotbalul. Nu ca spectator, Juca l S-a „lăsat de sportul asta”, ca să urmeze în mod strălucit cursurile liceului seral. Doar din cînd în cînd mai joacă tenis de masă, la clubul fabricii. Cîștigă bine: 1300—1400 lei lunar. Mi-a vorbit în termeni entuziaști de „garsonerie” lui, de aparatul său de radio, de bicicleta lui de mult cumpărată, de garderoba personală care cuprinde „haine pentru toate anotimpurile” și de mașina de cusut pe care a făcut-o cadou surorii lui, Maria, rămasă la țară, în raionul Negrești.

Viața unor oameni reflectă pregnant cuceririle revoluției noastre socialiste. Biografia lui Pericle Varduca, slopar la agregatul „Duo”, concentrează în sine, la scară redusă, însăși istoria Romanului și ultimele două decenii. A fost zilele și zilele fabricii de zahăr, unceri observator de siloz sau cantaragiu. Noptile încărea vagoane cu sîclă, în țîrî. Membru de partid e de la vîrstă de 16 ani. În 1951 a intrat facultate la Școala Roman. După electura serviciului militar, revenit acasă, a fost ales secretar al organizației de bază P.M.R., la poșta. În 1958 a cerut să intre direct în producție, la laminor. A urmat o școală de calificare la locul de muncă și după șase luni a și fost încadrat lăcătuș-mecanic la secția „prelucrare la rece”. Comunistii de laminor l-au ales secretar al organizației lor. Pericle Varduca a cerut atunci serviciului tehnic să-i dea o muncă de răspundere în producție, o muncă grea. A fost repartizat la agregatul „Duo”.

La „Duo” țevă vine rostogolindu-se mai întii lateral pe un pat basculant, aruncînd făcări verzi pe „nîri” ca un balaur infuriat. Apoi înaintează longitudinal, pe un tren de vale, lășînd în urma sa o flăcără de țevă prin îndulărele de oțel ale agregatului, de fiecare dată „înghințînd” alt „dop”, cel de-al doilea cu un diametru cu 2 mm. mai mare decît primul.

Muncitorii care deservește agregatul sînt prevăzuți cu echipament de protecție: sortiri de piele și mînuși de piele lungi prin-a coate, udate în permanență. Operația pe care o au de îndeplinit este schimbarea „dopurilor” care, fixate pe un dispozitiv solid, trec prin interiorul țevii de la un capăt la altul (în realitate țevă e trasă pe „dopuri”, puncte fixe), mîrîndu-și calibrul. Aici cea mai mică neatenție cauzează rebuturi. În întîmpinarea Congresului Partidului, muncitorii luptă pentru scderea prețului de cost al laminatorilor și îmbunătățesc calitatea acestora.

Încercarea de a mă apropia de locul de muncă unde țevile pîtrînd în agregat, nu izbutește. Aerul e fiercîns, frig. Pericle Varduca zîmbesc. Îmi spune că, în urmă cu doi ani, nici el n-ar fi crezut să se poată apropia de namitele acelea de foc. Acum s-a deprimis. În afară de asta, la fiecare lot de douăzeci de țevi, muncitorii sînt schimbăți. Ca și la țorji, aici se lucrează prin rotație.

— Maș fi mîrat că, la despărțire, stoparul Pericle Varduca să nu facă uz de proveraibla ospitalitate moldovenească: m-a invitat la masă, acasă la dînsul. Și ca să se încredințeze că am să vin, mi-a „servit” un punct de atracție cu efect veritabil: televizorul său „Rubin 102”.

Bineînțeles, nu l-am refuzat.

Tînhichigul Ionescu Alexandru de la uzinele „Tudor Vladimirescu” din Capitală lucrînd la noul cîlocan. Brînză în conștință de el a depășit la 18 aprilie planul pe luna respectivă.

Ținutul

Adrian Nichita se trezi în dimineața aceea ca de obicei — deschizând ochii deodată, ca și când i-ar fi trecut închiși doar un minut; adeseori parcă mai fusese încă seară, în tinerie, iar acum în floarea oarecum neașteptat lumina, lumina vie a începutului de zi. Cam așa se petrecea lucrurile întotdeauna, semn că dormise adinec și că se scula odihnă, plin de întreaga energie de care avea nevoie un om pentru a munci cu nădejde.

În fața lui, prin fereastra îndreptată spre Răsărit, deși soarele încă nu se ivise, năvălea o lumină științifică; și năvălea spre el cu atita forță încât părea că sparge în jandrii geamul și-l arunca lui în ochi toate cloburile de sticlă. Simți mai întâi o durere fizică care-l sili să clipăscă des, ca să scape de ea. Și-n adevăr totul se schimbă într-un moment: se întinse în voie, cu plăcere, și aproape că-i veni să sîrge vesel, nu cuita anama, c' poate locuia Răsăritului strălucitor, un „Bună dimineață” din adîncul inimii.

În își aduse aminte că alături de el și-n aceeași cameră, încă liniștit și profund, asculta cu neașteptată atenție o tânără. Îi plăcuse și obrazii ei, întipăriți cu o linișă senină, care vorbea de sănătate. Se relăcarea binisor Titiana. De la o zi la alta!

Dincolo, în cărucior, Vasiliu se ținea încă în mrejele somnului cel dulce, de dimineață, cu adevărat somnii copililor! Pe Adrian Nichita îl înclină, expresia de seriozitate mirată de pe obrazul mic, buclăit și roz. Mișcările dormea cu mișcările fidele care înghițeau și cu pumțiturile aducând cu niște mișcări gata să pleznească în soarele primăverii. Îi și alina în gând: „Ormai, mă, dormi bine ca să crești mai repede, să aiă făclău-tău cu ce se mîndrî!” Mult își dorise un băiețel și-acum, deși se simțea, într-un fel, și-novată față de Titiana se încetă și se uluia în fiecare dimineață de acea seriozitate mirată de pe obrazul copilului, și din pricina aceasta dimineața lui căpătua un farmec aparte.

Pe urmă se sculă. Pahul scîrții ușor sub greutatea trupului său, trezindu-i teama că va lăsa somnul soarelui. Lăsa se și mișca neliniștit, gema și-oia, dar pleoapele tot nu i se despartiră de somn. Nu-i simți nici cînd se strecură în camera de baie, cu temperatura de frigorișor.

Așadar, se arăta o dimineață frumoasă și obșnuită, pe cerul căreia nu amenința noul niciunei preocupări mai deosebite. Pentru trebuiri de fiecare zi era pregătit și prea pregătit. Nu-i plăceau surprizele și-ntotdeauna dimineața, sau în preajma unor acțiuni însemnate, căuta să descopere dinainte posibilitatea unor „neprevăzute”. Pe azi nu vedea niciuna. Nici n-avea cum să vadă. Nu trecuseră trei zile de cînd biroul organizației de partid luase în discuție sarcinile oțelării privind împlinirea angajamentului pește plan. Socialismul îi trebuia oțel mai mult. Oțelul era în mișcările lor, ale lui și-ale oțelurilor. Cînta angajamentului nu era mică; dacă-și organiza munca bine totuși s-o și depășească. În sefînță, putea, însă, de la realizările de față atunci, care nu erau cine știe ce pași de posibilități. Ar fi putut să-și facă griji. Își și făcuse, pentru că unii oțelari susțineau că dacă dă căldura, grafi-cul o să sâlze în înălțime ca o pasăre. Dar dacă dă căldura alții vor zice: „Dacă n-ar fi topenie...” Planul e plan, angajamentul e angajament și cu „dacă” abia că te strecoari printre ele ca un cîine prin apă. La

lucrătoare ale vieții de fiecare zi, Nichita pleacă de-acasă cu regretul că Titiana nu-l mai conduce ca altădată pînă la spaliul metalic al scării. Pășete rar, îndesat, respirînd e-dincă, parcă neașoptea aerul curat, tare al dimineații de primăvară, care pătrunde în el ca un suvoi de apă. Cobora de pe muniți un răsuflătute cu miros de brad și de zăpadă, dar mugurii nu se mai temeau și așteptau soarele. Cresle dinspre răsărit parcă ne-nuntau cu diamante, linna lui Nichita tresăla, gata să-și ia zborul ca o pasăre cutezătoare. Totul din jur îi plăcea. Și blocurile noi făleau-

Povestire de Mircea ȘERBANESCU

Mîni drepte, de parcă erau tot numai desenate pe hîrtie sau în vis; și vechile casele de țară, unele cam povirnite, altele cu fereastra îngă pămînt, „de-îi intră broasca prin ea”, dar pe care primăvara le va îmbrăca în curînt generos în haine finierii de catifea verde. Scrișiau poezie, bocăneau pe caldarării bocănci țînțați, săgetau vorbe și chemări.

Era o dimineață obșnuită! Se înfiliu cu cunoscuți, se salută cu ei, intră în vorbă cu unii. O mare familie se aduna pe-același drum, care-l ca o apă de munte, alimentată neconștient de izvoare proaspete.

La un moment dat i se alătură lăncu Vasilian, de parcă-l așteptase dinadins. Se-arăta bine dispus can-toldeana. Un bărbat zdravăn, bălan, cu ochi albaștri, cam spălăciți; avea un mers caracteristic: face pași mari, bălăbanind miințele și scoțind pieptul înafară, înaintîndu-se parcă întărlit și dominator spre un cineva care-i stătea în fața înepărită — dar bicisnic, prim-topilar și al. Nichita la-avea în mai multe rânduri partener de întrecere; concurent tare, trebuie să îi mereu cu ochii-n patru cu el. Însă nu pentru că ar fi înțeles cine știe ce din rostul oțelului pe care-l fierbea cu măiestrie în cuportul său, ci pentru că era ambițios și pentru că-și număra cîștigul de trei ori după ce lua banii la mînă.

Pe vremea patronilor se spunea despre cei ce nu luau mai nimic la plăta — și erau destul de puțini — că plecau de la casierie „vorbind singuri”. Lui Vasilian i se-mintea și-acum să plece așezîndea, adică mormăind ca un urs infuriat și lînd-o ață spre pivnița Gostaltului. Bă tuică direct dintr-o sticlă de jumătate și bubuța cu glasul său sonor, aprins de alcool:

— Două miî fac la cheznia al-lantă! Auzi, mă, două miî lau, mă, două miî la mînă!

— Iei, nea lăncule! Zicea cel pe care se nimeră să pună el ochii.

— No, atunci poim, Golește-o!

Îi dădea aceluia sticla, cu cît o fi fost ea și-l silea să o bea pînă la fund dintr-o răsuflare.

— Ușuc-o, mă, dacă ești om în putere. Eu-s om de două miî, mă! Să te vad pe tine ce marfă ești!

— Erau unii cu gîtul mai deasă la ale bănturii, care se luau cu dinadinsul după el, cînd îl vedeau c-o apucă spre pivnița Gostaltului, sfîndu-i în preajmă ca niște colivieri ca să-i schimeau laudete cînd s-o îi priveau.

Ancu Vasilian știa să munească, dar inegal, cu salturi de la o lună la alta, de la o săptămînă la alta și chiar de la o zi la alta. Uneori nu i-ar fi stat nimeni alături, alături ai fi zis că nu există pe lume altul mai moliu ca el. Nichita se ocupase mult de el, încercînd să-i însufe un anumit stil de muncă, dar rezultatele încă nu se vedeau. Vasilian nu înțelegea oțelul decît alit cît îl fierbea în cuport și nu întoldeana. Ce se-împlia cu el după aceea nu mai era treaba lui. Întra pe nerea turnătorilor — îi priveștea în dimineața aceea știa de ce-l aștepta.

Se putea una ca asta? Se întreba Vasilian, cu un glas care soar fi vrut mai domolit ca de obicei: se putea să-și bată joc de el la gaza de pe rețe?

— Păi ce sînt eu, mă Nichita, un cîrpaș acolo? Eu-s oțelar mîm! Să nu-și bată mîneză joc de mine!

Nichita îl asculta fără nici o plăcere. Uneori Vasilian îl obosea; atunci cînd birlea e o băbă de alifadă, sau acum cînd știa bine că nu avea dreptate și era o dimineață așa de frumoasă!

— Și cînd m-a pocnit? Tocmai a-cum cînd sînt în versă de lucru. Dracu să mă ia de mai înțeleg? Vece cineva să mă demobilizeze? Are cineva înteres?

Prinzînd un moment cînd celălalt făcuse, poate așteptîndu-l o incuviințare, ceva, Nichita spuse cu blîndețe:

— Nu î se pare că năvălește primăvara? Mie mi s-au umplut nările de miros de floare...

Vasilian se topise de îngă el, dîspărînd în mulțimea care se aduna ca un suvoi la intrarea în uzină. Încetînd pasul pînă să ajungă la ceasul de pontă. De-aci oamnei, se risipă în toate direcțiile, forțînd ca niște furnici printre clădirile mari. În fața poului, cu angajamentele cei doi se aprînd. Era țînt la zi. Cifrele care se schimbau erau desenate pe buclele de sticlă în vopsele vii. Păcat de nuanța roz de la rubrica „Oțelării”, cifra nu se prea potrivea cu culoarea.

— Vezi ce ne-așteaptă? Înțreabă Nichita.

— Ștăm prost. Dar înșim acum din lărnă.

— Lasă lărnă în pace, se supră Nichita. Acesta se mulțumi drept răspuns să-și împingă șapca puțin mai pe ceafă și să lîntere parcă fără rost, deși s-ar fi putut înțelege că-i și mirat și nemulțumit.

Pentru Nichita dimineața nu mai fu deloc obșnuită; primul fior de neliniște o pătrunse. Auzi în spatele cîineva răzînd. Recunoscu gîlgițul sonor al lui Vasilian. Asta e, unii pot să ridă cît potfese. Răspund de cuportul lor și-și permit din cînd în cînd să fie în formă de muncă pentru un cîștig mai rotunjour. Poate că nici Marcu

care urma să împinească în curînd treizeci, un om serios, candidat de partid, stăpînit de două patimi: muncă și ciutit.

Așa că, ceilalți își dădură coate și-o-lăsară mai moale cu treaba, în timp ce Marcu rîvni arzător să vadă ce cîștiele-n țiar se-luau, de utlase și de muncă și de tot. Se apropie, căuind stăruitor să prîndă privirea lui Nichita. Cînd reuși, îi lovi în-gîndura el.

— Uite ce serje are! Marcule, îi întinse Nichita ziarul. Angajament: toate șarjele în opt ore la și cîștete.

Marcu își aruncă ochii pe rîndurile mărunte și dese. Că-și „aruncă” nu e vorba lărsă rost, pentru că în adevăr alergau pe cuvinte ca piatra care gonește peste o apă. Se străduia să prînda înțelesul înțelului vorbe, deși curiozitatea-l îmboldea să le cuprîndă pe toate de odată. Trebu să-și strunească nerăbdarea ca pe-un cal nă-răvș. Reluă fraza ca să-i înțeleagă întregul sens și să raporteze totul la realitățile lor. Cînd ridică ochii Nichita nu mai era lîngă el; erau oțelarii cei țîneri care se uitau peste umărul lui.

— Unde-i țelul?

— La încărcători.

— Îi face curte Măriutei...

— Lasă-ți-vă, bă, de bancul proas-te. Fiecare la locul lui. G-acuși vine fiacără peste noi...

Nichita îl înștrîni oamenii. Soși re-zultatul de la laborator. Putea să slo-boadă.

— Hai, tovarășî, fiecare la locul lui.

Știa să conducă. Sub mîna lui totul se mișca ușor și precis. Dar glasul cam repetit lăsa impresia că e-n toane reie. Chiar dacă nruacă vreo două glume, ca să-i mai livioreze pe băieți, tot nu era cine știe ce, cunoș-tea el că nu se face primăvară cu o rînducă.

Cînd oțelul curge cu scînteii și cu flăcări și sârbătoare pentru cei de la cuportare; e bucuria inimii împlinite. Alunci îi vezi rîzînd și mult de opt ore.

— Vedeți, mă, să nu irosiți oțelul, că data viitoare nu v-l mai dăm vouă!

Dar în dimineața aceea Nichita nu le dădu răgaz. Injectorul cu gaz me-tan dudua de parcă se certa cu cineva. „N-ai voie să-ți cobori tempera-tura măcar e-o jumătate de grad!” îi spunea el cuportorul, care — gol — mormăia infundat, respirînd greu, c' un om care ar avea nevoie de-o fi-gură și în tînor n-are cum să o lu-meze.

Incepuseră pregătirile pentru șarja cea nouă, cînd veni cineva la Nichita cu un ziar. Îi spuse ș-o vorbă, care sîrîri în inima lui ca o picătură de apă că-zută pe-o placă de fier încinsă. Matei îl cerea să-i citească neapărat.

— Valabil! Răspunde scurt flăcăul, rîzînd și făcî un gest cu mîna spre Răsăritul care rumenise cerul, de par-că prevestea un incendiu.

Incepuseră pregătirile pentru șarja cea nouă, cînd veni cineva la Nichita cu un ziar. Îi spuse ș-o vorbă, care sîrîri în inima lui ca o picătură de apă că-zută pe-o placă de fier încinsă. Matei îl cerea să-i citească neapărat.

— Păi sigur, o să lasă acumă tohă, ca să mă chiorăsc prin ziar”, se necăjea Nichita și încerca să vîre folie împă-

lurte, așlitoare în buzunar, fără să nimerescă.

Între timp echipa lui nu pierduse vremea. Îl văzu pe Marcu încercînd cu tubul de aer comprimat. Înțese ce se înfîplase și urmări atent operația, pe care însă o lăsa numai în seama înarului. Între cărămizile vetrei in-candescent, o rămășiță arzînd de oțel. Aerul comprimat îl lovi și-l rîsipi. Ni-chita cerceta interiorul cuportului, cu-ru deosebit. Nu era prima dată cînd îl trimitea așfel de mesaje. Nu dă-dea nici o indicație, nu scria nimic, nu scriba nimic. Nichita găsea și singur.

Ortați îl vîzură cînd ziarul își mișca încet buzele și clătina capul. El își dădură coate, căci erau apro-pie de loji țîneri. Între ei și Nichita, băr-bat la patruzeci de ani, stătea Marcu.

Într-o zi, în dimineața aceea, Nichita și Titiana se așezară la masa de muncă. Nichita se așeză pe scaunul din dreapta, Titiana pe cel din stînga. Nichita se așeză pe scaunul din dreapta, Titiana pe cel din stînga.

— De ce să nu-ți placă!

— Eu îți dau oamnei și cînd o să am eu nevoie, ai lăi în cine știe pe unde și nu vin. Ei?

— Ascultă, Vasiliane, ștîmte oamnei, ce naiba! Oțelării! Eu nu mă gîndesc să te-îngel și să-ți fur gloria. Alci e vorba de oțel. Gîndește-te mă-car o dată la el altfel decît de obi-cei.

Pînă la urmă s-au înțeles. Vasilian se gîndea totuși și la glorie și la cîștig. Dar parcă-l pătrunsesă și pe el un pic focul lui Nichita: oțelul pentru socialism. Privindu-l cum se depar-tează, Nichita se întreba: oare și el număra ceva? Și tot așa număra cu un avar? Cum număra el secunda și minutul? Limbo! Ceasul de la ca-pătul platformei înaintau mereu, în-călecindu-se și întrecîndu-se una pe alta. Și cu cît scotea mai mult Ni-chita își dădea seama cît mărunțiș fi scapase printre degele. Căuta înfrîngurăt tot ce pierduse, noldu-și în miute fazele și verigile care încă mai trebuiau strînse pentru a cîștiga tot și a nu pierde nimic. Mai sint re-zerve. Mai sint posibilități. I se părea cînd că se gîndea la ele împăcat și sigur de sine, pînă ce-și dădu seama că era familiarizat de mult cu ele, dar niciodată nu-i apăruseră așa de limpede în față, de parcă prîndeau conture vii pe-un ecran așezat în tîr-za lui.

— Treasri! Marcu lua proba. Oțelul sărea în scînteie. Se apropiau de sîr-șit. Se uită la ceas. Nu mai era mult pînă va sîna sirena. Și șarja? Incepu să se nelîntesească. Privi atent în cup-ort, căuind să deosebească toate nuanțele arderii. Asculta încordat vi-etelul înjektorului. Nici nu-și dădu seama cînd se aprîi lîngă el cineva. Treasri! nuna! atunci cînd dădu cu ochii de bărbatul scund, îndesat, care privea zîmbînd cumpulă ardere din cuport.

— Noroc, tovarășe Matei. Ai venit să mă vezi?

— Sint în căutare a unui răspuns. Dacă mai aștepti cîteva minute îl ai. Mă grăbesc să-l dau pînă nu sîna sirena. Și cum celălalt îi privea tăcut, ceretator, Nichita adogă: Pot să-ți spun totuși că răspunsul oțelarii noastre aceluia e: șapte ore și pa-truzeci și cinci de minute...

— Ah! ai făcut azi?

— Nu chiar atît, cum o fi vrut eu... Am cheituit mai mult noud minut, dacă nu se-împlia nimic atunci la urmă...

Tîrziu în noaptea aceea putu rî-mine singur Adrian Nichita cu gîndu-ri sale. Avusese mult de lucru în ziua aceea. O sefînță cu biroul, apoi cu agitatorii. Discutase cu ortaci din schimbul al doilea, cu inginerul și cu maștrii. Pe urmă trebu să se lase descusut aproape două ceasuri de Ma-tei, în biroul acestuia cu o creangă de cîreș în geam. Mugurii de pe ea mureau. În lumină parcă era o frîng-hiță cu noduri.

Cînd a sosit acasă a cules-o din grădiniță pe Letiția. Se inserase. Ră-sărise o jumătate de lună albă, ca un zîmbet. Fața se juca. I-a pus mîna pe umeri și așa a urcat scările. Și-a fă-cut lecțiile? Le-a făcut. Mămica e bine? e bine; ascultă la radio o pie-să de teatru.

— Pîșpiriș n-a plîns?

— Nu, tătucule.

După cîntă, Titiana a culcat-o pe Letiția și i-a oțelăpt pe Vasiliu, la care Nichita privea curios, cum des-lipia pleoapele de parcă erau niște pelale mișcale în de-un vînticel.

— Tu ce-ai de gînd? Nu te culci?

— Ia înțreabă apoi femeia, vîzîndu-i că nu-ncepe să se dezbrace.

— Mai am ceva de scris. Tu mi enaj pierde vremea; la culcare!

— Dacă tu mai stai, stau și eu.

— De ce? Nu ai nevoie de odihnă și de somn...

Nichita a stîns lumina în urma sa, după ce și-a sărutat nevășta și-a acoperi-to cu piapoma pînă sub bărbie. A ascultat pușin prin întinerie respi-rațiile ușoare — a Titianei și a lui Vasiliu. Apoi a trecut în vîrtul pi-cioarelor în bucătărie. Pe masa era tot pregătit pentru scris, așa cum se-nel-lesese cu Letiția. Se așeză temeinic pe scaun și-ndată începu penița să scrie în. În casa era liniște. Își rînduia cuvintele, și-îndușă să fie cît mai limpezi și mai convingătoare.

„Analizînd condițiile noastre de mîncă am ajuns la concluzia că ob-iectivul nostru trebuie să fie elabo-rarea unei șarje în șapte ore și patruzeci și cinci de minute...”

Se opri. Cîți fraza. Și deodată tic-tacul ceasului, se înălța sonor. Întrî-bîndu-l: „Ei crezi că asta e pe Nichita privi atent ceasul de pe la Prîna vedere era un ceas ot rotund, cu haină metalică străluc și e-o pâlăritură pe creștet; dar lă-părea că e cel de al doilea oțel timpului. Tic-tac, tic-tac și posibil e imposibil? — e posibil? — e...”

Nichita zîmbi și se-ntoarse din la-tac la cîntă și la hîrtie. Cum scria tu-său se încovoia pușin.

„Muncind în continuare cu perseve-rență, studînd temeinic posibilitățile de reducere a timpului de elaborare pe fiecare operație în parte, generali-zînd cele mai bune metode de muncă, vom reuși să realizăm durata medie a șarjelor în șapte ore și patruzeci și cinci de minute. Aceasta este pe deplin posibil și este angajamentul organiza-ției de partid de la oțelării...”

— Vedem noi. Care pe țere...

— S-a făcut, țtii că-s în formă.

— Și eu sînt. Dar pun o condiție: să ne ajutăm unul pe altul.

— Cum așa?

— La ajustare. Tu țîni dai oamnei. Eu țîi dau ție. E bine?

— Ce vorbești, frate?

— Am nevoie de douăsprezece lo-peți în loc de patru. O parte, însă țîni dai tu.

— Și dacă nu-mi place mie treaba asta?

— Dacă nu-mi place mie treaba asta?

— Dacă nu-mi place mie treaba asta?

— Dacă nu-mi place mie treaba asta?

— Dacă nu-mi place mie treaba asta?

— Dacă nu-mi place mie treaba asta?

— Dacă nu-mi place mie treaba asta?

— Dacă nu-mi place mie treaba asta?

— Dacă nu-mi place mie treaba asta?

Desen de MIHU VULCANESCU

Lui Arghezi

Argoșan de pe la Gruzi,
Drumul greu îl străbătui.
N-avui osie la car,
ci numai un dram de har
cu el, din călimări,
scoseși niște însemnări. —
Trăseși brazdă, fără plug,
cu un fel de mestesug.

Peste-ntinderea zăpeziți, —
De-astentui o smîngăleală —
m-ajutară la migală:
Eminescu și Arghezi.

Ion BANUȚA

Vulcan și Faust

Vulcan și Faust! Vrăjitor și faur!
De mici ucenicim la ține aici,
Și-o să rămînem mari ucenici
Vrăjiți de cloșca ta cu pui de aur.

De stihul tău cu foșnete de laur...
Mă uit: înșfaci barosul și-l ridici,
Izbești și iști giganți și licurici,
Și nicopala-ți mușca ca un taur.

Forjar în versuri nu-se de aineaur;
Să prînd oleacă doar prăjitoria,
Ațî de sirg al foalelor balaur,

Și șfarm scînteii, și măsur fierăria;
Cuvintele de fier țtii să le fierb —
Magistre, -noafă-mă vrăjitul verb!

George DAN

Eroul comunist în creația mea

INTERPRETÎND „FEMEIA COMISAR“

Marcela Rusu (Femeia comisar în „Tragedia optimistă“ de V. Vișnevski

roine comuniste, în adevărata accepție a cuvîntului, acele eroine în care să se îmbrăncească calitățile superioare ale femeii înzestrate cu forța exemplului desăvîrșit, n-am avut fericierea să interpretez decît recent în „Tragedia optimistă“... Creind rolul Femeii-Comisar din piesa lui Vișnevski, căutînd să dau relief eroismului ei, nobleței sale morale, mo-

destiei sale, instinctului său sigur în detectarea dusmanului, m-am străduit să pătrund adînc în structura psihică a personajului. Pe această femeie Revoluția și Partidul au chemat-o să îndeplinească

o înaltă misiune patriotică în răscolitoarele și încă tulburele zile ale lui Octombrie 1917. Această femeie e numai aparent singură în iureșul luptei. Ea este educată de partid și știe că e susținută de forța lui organizată. Aceasta îi dă tăria să-și facă datoria pînă la capăt. În concepția autorului, Femeia-Comisar trebuie să intruchipeze în cel mai înalt grad calitățile deosebite ale luptătorului comunist. Zile și nopți m-a urmărit întrebarea: vol izbiti, oare, să redau cu mijloace cît mai convingătoare acest personaj atât de complex, în care dirigența întransigența revoluționară se îmbină cu calda umanitate, cu capacitatea de înțelegere, cu simpatia comunicativă a femeii? Prezența Femeii-Comisar în cadrul acțiunii trebuie să convingă grupul marinarilor dezlănțuți să renunțe la acele lor de anarhie, la leșiere lor individualiste pe de o parte; pe de alta, această prezență trebuie să comunice publicului spectator forța de neînvinș a comunistului conștient că luptă pentru o cauză dreaptă și sigur de victoria finală. Această femeie care avea de înfruntat pe linia adversității dușmanilor Revoluției și pornirile anarhice ale grupului dispersat în mijlocul căruia o trimisese Partidul bolșevic, nu trebuie să apară totuși ca un produs unic, ca o imagine idealizată de eroină, ci ca ațitea altele mii de revoluționare care înțeleg cum să-și facă cu simplitate și abnegație datoria către patrie și partid. De aceea în scena finală a morții am căutat să redau sobrietatea ce caracterizează eroina lui Vișnevski, urmărind nu o apoteoză a ei ci reliefaarea ideii care o animă: ideea Revoluției triumfătoare.

De ațitei, în munca mea de acirărit am prelungit trăsăturile eroinei comuniste, interpretînd chipurile citiva femei ruse din dramaturgia revoluționară a lui Gorki (de pildă Sura din „Egor Bulicov“, Nadia din „Dusmani“), din dramele psihologice ale lui Cehov (Irina din „Trei surori“), Zarzescina din „Pescărușul“) ca și din dramaturgia noastră de după 23 August (finăra luptătoare din „Pentru fericirea poporului“ de Aurel Baranga și Nicolae Moraru, Irina din „Cădelă sfîrșită“ de Horia Lovinescu, în care există, în germane, unele din trăsăturile acelei generații de femei care avea să culmineze cu chipul de neuitat al eroinei lui Vișnevski.

Marcela RUSU

Carnet TEATRAL

„Liturgia de la miezul nopții“ de PETER KARVAŠ (Teatrul C. Nottara)

Ultima creație dramatică a scriitorului slovac Peter Karvaš reprezintă o pledoarie aspră, cu vibrante accente actuale, pentru trezirea conștiințelor legănate de iluzia dispariției pericolului fascist, un rechizitoriu îndreptat împotriva complicității cu crimele fascistului.

Proiectînd un fascicol de lumină asupra unei pagini din istoria poporului slovac în preajma eliberării, scriitorul Peter Karvaš se adresează spectatorului de azi mobilizîndu-l: vigilența revoluționară, memoria, conștiința. Piesa „Liturgia de la miezul nopții“, înfierînd ororile săvîrșite de hitleriști în Slovacia — nu ațitea decît cele înfăptuite în întreaga Europă — demască în primul rînd rolul trădător al burgheziei naționale. Familia de mic-burghezi Kubiš care „parvine“, agățîndu-se cu orice chip de întorsătura evenimentelor, eventualitatea victoriei armatelor sovietice. Calculul meschin al bătrînului Kubiš și plătit scump: cu viața lui Diurko, a mezinului partizan; dar — și aici capacitatea scriitorului de a analiza trăsăturile psihologice ale micii-burghezii în condiționarea lor istorico-socială și revelatorie — moartea unui membru al familiei nu dezlănțează o dramă pentru Kubiš. Tensiunea dramatică se deplasează pe alte coordonate: lășitatea, simțul de conservare egoist, instinctul avantajelor materiale sau morale scontate pe viitor, cîdează mîmura durerii, arborarea falselor sentimente. De unde orărea spectatorului față de falsitatea moralei burgheze.

De fapt, semnificative evenimentelor petrecute în Liturgia de la miezul nopții pentru membrii familiei Kubiš se anulează imediat prin lășă de repercursum etice. Mimetismul propriu micii-burghezii îi va duce la adaptare în nolle condiții istorice. Vor uita crimele nazismului la care au contribuit și vor poza în victime. Dar spectatorul e avertizat. Peter Karvaš, scriitor militant, combatant anti-fascist smulge toate vîlurile de pe pozițiile împăcînitorice, acuzînd conștiințele trădătoare de ieri, acuzînd uitarea și „lertarea“. Continînd într-un anume sens linia descrierii de atîmătoșă gorkiană din Micul burghez, piesa lui Peter Karvaš respiră o deosebită vigoare dramatică, aducînd un conflict major proiectat în istorie, plin de un mesaj semnificativ pentru contemporaneitate. În versiunea românească semnată de Jean Grossu, prezenta „Liturgiului de la miezul nopții“ se înscrie în repertoriul Teatrului C. Nottara ca o dată importantă.

Spectacolul Teatrului Nottara răspunde prin realizarea sa artistică, cerințelor și întrebărilor ridicate de piesă. Regizorul Mihai Raicu și-a concentrat atenția asupra atenuării din casa Kubiš, realizînd-o nu prin amănunț de ordin exterior, ci numai prin jocul actorilor. În colaborare cu pictorul scenograf Adriana Leonescu s-a realizat un cadru plastic, expresiv prin funcționalitatea sa. Peisajul sufleteș al stăpînitor casei nu e reatilit, percepută de prințul Bolkonski. Dar regizorul a renunțat cu bună știință la aceste implicații, mărginindu-se la romanul sentimental. De aci limitele dictate celor doi interpreți, Mel Ferrer și Henri Fonda, actori de mare valoare. Am remarcat spiritul voluntar și distincția alimentată de o mîndrie glacială în interpretarea dată prințului Bolkonski, neaderența la preocupările mărunte, blîndețe comportării, stîngăria în relațiile mondene, discreția iubirii romantice pentru Natașa, în interpretarea dată lui Pierre Bezuhov. Rolurile principale au fost excelent sincronizate în limba rusă, mai ales în cazul lui Audrey Hepburn (M. Vinogradova).

Deși rîndurile acestea poartă denumirea de cronică cinematografică, ele nu pomensez de actor montajului, de prim-planului, de ritmul narativații cinematografice. Este evident o lacună. Recunoaștem încă o dată meșugul regizoral la King Vidor și dacă n-ar fi vorba de „Război și Pace“, am aplauda o atrăgătoare istorioară în care dragostea se îmbină cu luptele spectaculoase, contururile obișnuite fiind tratate cu strălucire. Să nu uităm însă că, în afara tehnicii regizorale, prestigiu filmului se reazăază tot pe ideile sale artistice. Că numai găsirea unui conținut specific permite cinematograful să rivalizeze cu literatura, mai ales în transpunerea pe ecran a unor opere de faimă mondială.

S. DAMIAN

Scenă din filmul „Război și pace“

zanului de către baionetele fascistelor contribuie discret, dar hotărît, la punctarea mesajului piesei.

Una din dificultățile textului, pentru regia, a fost concentrarea simultană a acțiunii pe două planuri. Evident, lumina separă planurile de joc dar sugerează zidului care desparte pe partizanul Diurko și iubita sa Katiia, de familia Kubiš, silită să-i adăpostească, nu este o problemă de ordin tehnic. Dificultatea a fost învîșă prin jocul sensibil al cuplului de tineri actori: Mihai Dogaru (Diurko), Leopoldina Bălanuță (Katiia), care au reușit printr-o intensă comunicare scenică să ofere sugestia de „Romeo și Julieta printre tenebre“. Puțin prea aeriană, interpretării celor doi actori i-a lipsit vigoarea și asprimea luptei specifice partizanilor, dar în atmosfera sordidă a casei Kubiš, prezența celor doi tineri s-a înscris în adevăr ca o oază de lumină și puritate.

Ca o reușită deosebită în acest spectacol și în cariera unui actor se remarcă interpretarea lui Tudor Popa, în rolul locotenentului Brecker. Despre fascistul Brecker un personaj al piesei spune: „Tu ești o mașină, o fabrică de moarte, de spaimă, o mașină de război, de plăcere și de lacrimi“. Actorul Tudor Popa a realizat cu autenticitate și convingătoare mijloace artistice această imagine a fascistului-mașină de război, pentru care umanitatea se reduce exclusiv la sentimente egoiste. Prin jocul lui Tudor Popa, Brecker cu o expresie timidă îndărătul ochelariilor, cu un rictus crispat al urii, ni se releva, rînd pe rînd, sincer emoționant la amintirile legate de familia sa, isteric și sadic în farsele sale, subtil teoretician și idiot exultant al unor ordine absurde convins de mîșuna sa și dezgustat de ea, satisfăcut de complicitatea lașă a burgheziei slovaci și disprețuindu-i.

Chiril Economu a creionat, de asemenea, cu multă profunzime chipul jalnic și aparent șters al bătrînului Kubiš într-o compoziție studiată cu minuțiozitate și aducînd detalii semnificative în conturarea ei. Dinu Ianculescu a avut în față un rol (Palo) cu coordonate psihice asemănătoare altora din cariera sa artistică. Palo, oportunistul, micul-burghez lipsit de scrupule, dar dispus să-și joace lui însuși comedia crizelor de conștiință și a demitirii ultragrate și-a aflat o interpretare nuanțată, cu multă putere de interiorizare și deosebit de plastică. O bună surdina leșiorilor spectaculoase și-a pus și Jean Lorin (Marian) care în rolul gardistului netrebnic și laș, a realizat cu simplitate de bună calitate momentul cinismului animalic față de victimele nazismului. Victoria Gheorghiu (Angela) și Francisca Cristian (Vilma) nu au rezolvat scenic toate sarcinile dramatice ale personajelor respective. Victoria Gheorghiu nu a relevat cu destulă pregnanță fondul cinstit al tinerei femei sufocate de existența strivitoare a familiei (stridențele de voce erau de prisos), iar Francisca Cristian a simplificat mult prea mult detalele unui personaj complex prin structura sa psihologică și apartenența socială.

Spectacolul „Liturgia de la miezul nopții“ demonstrează o ținută artistică conștiințioasă și pledează printr-un conținut agitator pentru menținerea trează a conștiințelor, pentru a omenirea să nu ierte pe asasini, pentru ca să nu se mai repete „crimele de la miezul nopții“.

Mira IOSIF

Scenă din filmul „Stele de mai“

Carnet CINEMATOGRAFIC

„STELE DE MAI“

Festivalul care s-a desfășurat anul acesta cu prilejul aniversării a 15 ani de la eliberarea Cehoslovaciei, ne-a adus o selecție bogată de filme, variată ca tematică, stil și gen cinematografic: o suită lirică de patru schițe inspirate din lupta pentru alungarea fascistilor din Praga, Stele de mai; o năvălă mai amplă avînd în centru familia unui muncitor, pe cale de destrămare din pricina falitului, Cercul; captivitatea istorică de aventuri, în care eroii, ca într-o altă bandă de spioni, Pudierea vorbitoare și episodul dramatic din istoria rezistenței poporului cehoslovac, Căpitanul Dubac. Apreciem preocuparea cineastilor prieteni pentru teme apropiate zilelor noastre, cit și încercarea de a le rezolva în chip original, a bordului, de sub un unghi nou, interesant, genuri considerate definitiv consacrate în literatura cinematografică (filmul de aventuri, de pildă, căruia s'ar fi dat un alt titlu, în realitate concretă, capătul o tonalitate proaspătă, ca un tablou relinviat coloristic).

Cea mai interesantă experiență artistică pe care ne-a oferit-o anul acesta Festivalul filmului cehoslovac este coproducția Stele de mai, însușii document al colaborării frățoșii între cehoslovaci și sovietici. Aici, formula cinematografică — mai puțin uzitată — nu este cu deosebire nouă. Cu clișeu ai în urmă, în un festival care a avut loc la Karlovy Vary sa aprecia un film realizat după 4 povestiri din literatura clasică austriacă, cuprînzînd momente diferite din viața grea a omenirii simpli. Istoria mișcării muncitorești maghiare a inspirat o operă cinematografică, compusă deosebit de cîteva momente ale luptei populare (Ami de sbucium). Am putea spune că anul trecut, prin veritabil talent al lui Vajtek Lasny, autorul Dorinței, cinematograful cehoslovac a descoperit valențe poetice neabuzate ale genului de film-omnibus. Aici, firul central se încheagă nu pe o bază epică, printr-o continuitate de acțiuni, ci pe una filozofică, pe ideea celor 4 anotimpuri ale vieții, fiecareia închinîndu-se o fărîmătoare strofă cinematografică. Locul meditației grave din Dorința i-a luat în Stele de mai notația jugăruș psihologică ce caracterizează cele patru mici studii lirice. Ele desoperă, pe rînd, cu finețe, spirit de observație, noi aspecte ale unui simțămînt unic: prietenia de leagă pe cei eliberați de albatrații. Într-o episdă există nu numai continuitatea ideii centrale (recunoștința, dragostea populației pentru armatele sovietice dezbobitoare), ci și aceea a eroilor ce se întilnesc, pe drumul ce duce spre victorie, spre eliberarea capitalei Cehoslovaciei. Prima schiță năvălă intrarea trupelor sovietice în-

tr-un sat: un sir imens de tancuri se oprește brusc pentru a face loc unui cîrd zgomotos de păsări. Spectatorul ride dar reflectează: ostașul eliberator protejează tot ce însemnă viață, niște răstăse speriate sau o pașije proaspătă, înflorită. Un scurt popas într-o casă fărînească a doi ofițeri sovietici constituie pentru un copil prietel de-a descoperi unimit general „adevărat“, primul general udat în bătălie sa, aușan înfrăbăt tot timpul, comandantul, ostent, răspunde arar. Autorul nu zugrăvesc — banal — gingoșia forțată a omului matur față de copil. Dar ce intîmîntare caldă se naște din apropierea acestor doi eroi, un copil curios și un oștean închis în ei, pustii de durerea de-a fi rămas singur (nemții i-au ucis familia), dar înviat pentru o clipă de proșpețimea prietenului său de patru ani. Există aici o ingenioasă retrospectivă sonoră (formule de voci dragi, rafele de mitralieră, cîntec de lupi), ce rezumă încercata existență a omului sovietic trecut prin atîtea războaie. Ce „scintile“ omenescă înșește de aici, ca în din înțilnirea celor doi tineri (erou următorii schițe cinematografice), învîntătoare lana și genistul sovietic intrat în școală pentru cîteva clipe spre a găsi creta cu care să noteze lucrurile demnitate. Se numește dragoste acest simțămînt spontan născut într-o dimineață de vară în sulțetea a doi tineri ce abia își desoperă numele. Se numește recunoștință, prietenie bărbătească, legătura ce-i dropline pe eroii celei de a treia schiță cuprînsă în Stele de mai, fostul deținut intern din lagărele fascist și ostașul sovietic ce-i salvează viața cu prețul vieții sale. Cehul și sovieticul se înțeleg mai puțin prin semne; prietenia lor începe în timpul cîi jumătate împreună o figură; dar ea va dănuși pentru că jertfa ostașului sovietic nu a putea fi uitată nicodată de poporul cehoslovac. Pentru prima oară înțilnim în cadrul unei coproduții cu justificare atît de artistică a vorbirii celor două limbi, o culminare atît de emoționantă a eforturilor de înțelegere între cele două popoare.

În Praga eliberată a fost redat circulației primul tramvai. Emoția simplă a călătorilor e zugrăvită cu iscusință în cadrul ultimei schițe din această suită cinematografică. Bucuria cuprînde deopotrivă pe locuitorii Pragăi cît și pe soldatul sovietic, vătman de meserie, nerăbdător să conducă pentru o clipă tramvaiul. Călătorii nu se tem să încalce în vorbă muncitorului viața pe care le-a salvat-o ostașul. Și primul tramvai al prieteniei, primul vehicul al zilei de pace a pornit spre istorie. De atunci au trecut 15 ani.

Alice MANOIU

DES PREPROFIL

ind în permanență scopurile mărețe ale teatrului, planurile, nădejdele proprii, mobilizînd colectivul la atingerea acestor scopuri, se evită „fabricarea de spectacole“, rutina și gablonul nu devin o dăuă natură a regizorilor și actorilor și călea este liberă noului, prim-

nal pe care îl imprimă ei are un rol coșvior în dezvoltarea teatrului respectiv. Exemplul lor este hotărît nu numai pentru tineret, care trebuie să apară să aibă un obiectiv de urmat și de depășit. Să ne gîndim însă la consiliile noastre artistice, să reflectăm dacă poștia noastră în alcătuirea repertoriului, în aprecierea unui actor sau a altuia la o repetiție de vizionare bunăoară, a fost în favoarea bunului mers al nostru sau nu.

Toate acestea arătate aici nu au pretenția de a fi noi. Fiecare teatru are spectacole bune, excelente sau slabe. Fiecare teatru are izbinile lui și eșecurile sale. Succesele și insuccesele, victoriile la cîte un concurs, nu se deosecesc însă unei rețete precise, calculabile pentru un teatru sau altul. (Astfel se explică de ce unele teatre premiază cîte un concurs cîni n-au mai apărut la altul, dînd dovadă de inconșvență în munca artistică).

Sînt sigur că această discuție asupra profilului va contribui la ridicarea permanentă a exigenței noastre, a spiritului nostru autocritic, a răspunsului noastre față de spectator. Și cum noștința de profil este sinonimă ca aceea de nivel artistic foarte ridicat, mai sînt nu numai multe cuvinte de spus dar și foarte multe lapte de îndeplînt.

Constantin ANATOL, regizor artistic Teatrul Național din Cluj

PUNCTE DE VEDERE

de teatru-care militează pentru un stil propriu.

Profilul presupune oșadar un colectiv pasionat de toate problemele teatrului pe care îl stușjește. Teatrul fiind însă o artă bazată pe studiu și cercetări, înfițăcarea nu poate fi decît un element al succesului. Consider că cel puțin încă trei factori componenți (toți trei cu un conținut peagogic pronunțat) sînt de neîlipși în crearea unui teatru, în care, un străin intrînd la urea repetiției, să poată distinge, de la acest prim contact caracterul său distinctiv. Cred că fără busola completată a unei conduceri, fără un mînușchi de regizori (despre regizorul animator încă nu se poate vorbi ca de un fenomen general, din urmele sau de un articol în caietul program) dilatatismul își face loc cu cotele. În schimb, dacă conducerea reușește să-și impună exigența evidenț-

trul respectiv. Acolo unde există preocuparea pentru evitarea lipsurilor care frînează dezvoltarea colectivă, acolo unde există interes pentru descoperirea necesităților artistice, o cunoaștere perfectă a publicului, a cerințelor sale culturale-politice, se poate ajunge la ideea

niții permanente a spiritului colectiv. Fiereste că nu conducerea teatrului realizează spectacolele și de aceea cei care răspund de producția artistică au lui pe care îl stușjește. Teatrul fiind însă o artă bazată pe studiu și cercetări, înfițăcarea nu poate fi decît un element al succesului. Consider că cel puțin încă trei factori componenți (toți trei cu un conținut peagogic pronunțat) sînt de neîlipși în crearea unui teatru, în care, un străin intrînd la urea repetiției, să poată distinge, de la acest prim contact caracterul său distinctiv. Cred că fără busola completată a unei conduceri, fără un mînușchi de regizori (despre regizorul animator încă nu se poate vorbi ca de un fenomen general, din urmele sau de un articol în caietul program) dilatatismul își face loc cu cotele. În schimb, dacă conducerea reușește să-și impună exigența evidenț-

o contribuție hotărîtore în formarea unui profil al artiștilor frunțași ai teatrului. Exemplul pe care îl dau, fo-

Concertul pentru pian și orchestră în la minor (op. 18) — Edvard Grieg. Solist: D. nu Lipatti. Dirijor: Alceo Gaillet din Londra. Orchestra „Philharmonia“ din Londra. Continînd, la mare distanță de timp (din păcate), seria discurilor cu interpretările neutilizate de D. nu Lipatti, casa noastră de discuri a livrat de cînd magazinele de specialitate o imprimare de foarte multă vreme anunțată (iunie 1959) și tot atîta așteptată (pînă în aprilie 1960), cuprînzînd renumitul Concert pentru pian și orchestră în la minor de Edvard Grieg.

Lucrare romantică, intrată de mult timp în sălile de concert ale lumii — prin melodicitatea și puternicul ei caracter național, „Concertul“ capătă, în interpretarea lui D. nu Lipatti, o nouă față, fiind străbătut de un nestăvilit val de autentică muzicalitate. Spre regretul discografilor, presații este defectuos, discul prezentînd neamănunțate denivelări și „porozități“ care produc o suită de sunete nepăcute, deranjînd în suficientă măsură audiiții în bune condiții a acestei interpretări rarissime. Deși se anunță că înregistrarea este revizuită, totuși nu credem că discul să sufere atît de mult din pricina „revizuirii“, cît din cauza lipsei de exigență la execuția tehnică (două țepe și om, 33 liture, E.C.D. — 68, Electrecord 1960).

68, Electrecord 1960

OMAGIUL NOSTRU

S fihurile lui Tudor Argezi — puține în limba rusă, pină mai daunâzi, risipite în reviste literare și în Antologia poeziei românești, — au fost adunate într-un mănunchi de flori de aur și imbrășiate cu nespusă dragoste de iubitorii poeziei. Numeroși artiști au inclus în repertoriul versurilor marelui poet, pe care le recită cu mult succes la concert. De la publicarea primelor traduceri în reviste, cititorii s-au interesat mereu la librării și au solicitat editarea unui volum de traduceri din poezia lui Argezi.

Și dacă dorința și nerăbdarea cititorilor nu au fost mai degrabă satisfăcute, acest lucru se datorează grație cu care s-au apropiat poezii nostrale de versurile lui Tudor Argezi, muncii lor migăloase, îndelungate, pline de un mare simț de răspundere și de dorința de a-și înfățișa pe Tudor Argezi de tot frumusețea, originalitatea și profunzimea lui.

Zilele acestea la Moscova a apărut un cuprinzător (circa 400 de pagini) volum de versuri, publicat de Editura de Stat pentru Literatură, volum ce oglindește masiv creația poetică a marelui Tudor Argezi.

Omul sovietic luptător și constructor nu poate să nu se pătrundă de sinceră dragoste și admirație pentru un scriitor al cărui strălucit talent poetic este dublat de dragoste talentat oameni, pentru tot ce e viu și frumos, și în același timp de neîmpăcată ură pentru toți aceia care se opun fericii omului.

Omul sovietic, care cu prețul unor uriașe sacrificii a reușit să realizeze mari victorii militare și pașnice, nu poate să nu admire un poet, în adevăratul înțeles al cuvintului care,

neprecupețindu-și talentul, forțele, în trecut libertatea și întotdeauna sănătatea, a militat și militează pentru realizarea celei mai frumoase și noble năzuințe a omenirii, pentru libertatea și fericirea omului, truditor.

Cititorii sovietici au fost fermecați de proșpețimea și transparența de cleștar a stihurilor lui Argezi, ce striveau viață și sensibilitatea omească. Atent și sensibil față de suferințele omului, poetul izbuste în dușmanii poporului cu slovele sale profetice, arzătoare, slove ce hănesc ca dangățul unui clopot.

Tot ce e frumos și luminos în viață, în lumea ce ne înconjoară așază și mișcă profund pe Argezi. Viziunea sa poetică îmbrășează tot universul, de la cea mai mică giză pînă la astrele eterne, dar în centrul atenției sale are cel mai drag omul, omul cu bucuriile și durerile sale, cu deziluziile și speranțele lui. Darul minunat al poetului de a simți, a se bucura și a suferi împreună cu fiecare om, și de a crede în el — iată explicația majorității operelor sale, atât explicația poziției lui poetice de azi — de acceptare și susținere pasionată a marilor transformări sociale din patria sa, a întregii realități revoluționare din România.

Versurile postbelice arată cititorilor sovietici cât de profund este legat Argezi de noua realitate românească, cât de mîndru este el că participă la construirea vieții noi, că luptă pentru ea umăr la umăr cu întregul popor.

Fiește că traducerea nu poate să redea decât în parte neșfârșita bogăție a limbii vrăjite a poetului, care inovator a adus o uriașă contribuție la dezvoltarea limbii literare române. Totuși, traducătorii și-au dat toate silințele și sperăm că ele n-au fost zadarnice.

Astăzi poezia lui Tudor Argezi care aparține în întregime patriei sale eliberate, devine și un bun al cititorilor sovietici, care unuză marelui creator mulți ani sănătate, fericire și muncă rodnică.

A. SADEȚKI

ARGHEZI PESTE HOTARE

Spicuim câteva date, mai recente, din lista traducerilor românești în străinătate, care ne demonstrează răspîndirea mereu crescîndă a poeziei lui Argezi, peste hotare.

Un volum născut, însumind poezii din diverse perioade de creație ale autorului, a apărut zilele acestea în Moscova. Traducerea aparține unui colectiv experimentat în tălmăcirea poeziei românești. Un alt volum de versuri a apărut în prezent sub tipar în R. Cehoslovacă.

★
In R.P. Bulgaria, talenta poetă Elisaveta Bagrilara, care a tradus și în trecut din opera poetică a lui Tudor Argezi, pregătește în prezent un ciclu de versuri ale maestrului, care vor apare în revista „Septembrie”. Kliment Jacev lucrează, de asemenea, la tălmăcirii din lirica argheziană.

★
In Italia, în „Giornale dei Poeti”, în cadrul a două pagini consacrate poeziei romine contemporane, a apărut un ciclu de poezii semnate de Tudor Argezi. In Belgia, Argezi a fost tradus în 1935 și în 1938. Poezia „Testament” a apărut în revista „Est and West care apare la Calcutta (India).

★
In Franța a tradus și a publicat un ciclu de poezii, în Cahiers du Sud, Luc André Marcel, care lucrează și la un volum mai mare de traduceri din versurile lui Argezi. Mai putem cita Antologia poeziei românești a lui Hubert Juin în care versurile lui Argezi ocupă un loc de frunte, și traduceri lui Claude Sernet publicate în revista Europe. Alfred Margul Sperber a tradus de asemenea un ciclu arghezian în revista „Sinn und Form”. Din ce în ce mai cunoscută și mai apreciată, poezia lui Tudor Argezi străbate astăzi distanțele, constituind o grăitoare și vie mărturie despre bogatul tezaur spiritual al poporului nostru.

IURII OLEȘA

Zilele trecute s-a stins din viață cunoscutul scriitor sovietic Iurii Oleșa, autorul romanelor „Invidie”, „Trei grășani”, al piesei „Lista actelor filantropice”, al scenariului de film „Soldații de baltă” și a numeroase povestiri.

Iurii Oleșa făcînd parte din generația formată în zilele Marii Revoluții din Octombrie, a păstrat pînă în ultima clipă a vieții sale un profund sentiment de dragoste măreței epoci.

Incepînd cu romanul „Invidie”, Oleșa a ogîndit în lucrările sale procesul de transformare a intelectualului și căile străbătute de el pînă la înțelegerea și adăunirea la revoluția socialistă. Această temă majoră a revenit mereu în cărțile, în articolele și în memoriile lui Iurii Oleșa.

Mostenirea literară a lui Iurii Oleșa reprezintă o comoară de preț al literaturii sovietice.

CARL SANDBURG

In prefața volumului de traduceri din opera marelui poet american, Carl Sandburg, apărut de curînd în vitrinele librăriilor sovietice, anglist, prof. Ivan Kașkin spune între altele: „Cînd îl citești ori îl așculți pe Sandburg și se pare că auzi cum țîntă poporul Americii”. Această formulare ce reprezintă paraliza titlului unei poezii de Whitman delințe în mod judicios limbaj amplu și majestuos al celui mai popular bard din America de astăzi, care a transplăntat în vîrcoșii Vestului și în trepidația modernă a marilor metropole americane albulul precum al strămoșilor săi vikingi (Sandburg e scorbitor dintr-o familie de emigranți suedezi), dînd naștere unui cîntec plin de pregnanță și măreție.

Eu sînt poporul— sînt gloata

Eu sînt poporul, sînt gloata, mulțimea, masele.
Știi voi că tot ce e mare în lume e făurit
prin munca mea?
Eu sînt muncitorul, înventatorul, eu îmbrac și hrănesc
toată lumea:
Eu sînt spectatorul prin fața căruia trece istoria. Eu
trimit în lume Napoleonii și Lincolnii. Și ei mor.
Iar eu nasc noi Napoleonii și noi Lincolnii.
Eu sînt pămîntul fertil. Sînt preeria ce vală multe
arături.

Ingrozitoare furtuni trec peste mine. Și eu uit.
Mi se iau și se cheltuie — averile mele supreme. Și eu uit.
Toate, afară de moarte, vin către mine punindu-mă să lucrez

Și să dau tot ce am. Și eu uit.
Cîleodată cu un strigăt cumplit îmi îndrept spinarea și las
cîteva pețe roșii spre amintire istoriei.
Apoi iarăși uit.

Cînd eu, Poporul, voi învîșa să fim mîntu, cînd eu Poporul
voi învîșa să voi învîșăturile zilei de ieri
și nu va mai fi să-i mai uit pe aceia
ce-n anul trecut m-au prădat, pe aceia
ce m-au prostît — atunci nu va fi nimeni pe o lume
care să mai rostească cuvîntul „Popor” cu o umbră
de ironie, ale cărui buze să-aratate
o cît de subțire cută-a disprețului.

Gloata, mulțimea, masele-atunci vor veni.

Grilajul

Casa de piatră a fost înălțată pe chei și acum
muncitorii se-apucă să facă grilajul.
Vergile lui sînt din fier cu vîrf oșelit ca să poată
singura pe oricine-ar veni să se sprijine-n ele.
O capodoperă e grilajul acesta și nu va lăsa să pătrundă
spre casă, golani, flămînzii și copiii hoinari.
Printre vergiile dese, peste lăncile lui de oșel
nimenea nu va pătrunde — numai Moartea și Ploaia
și puternicul Mîine.

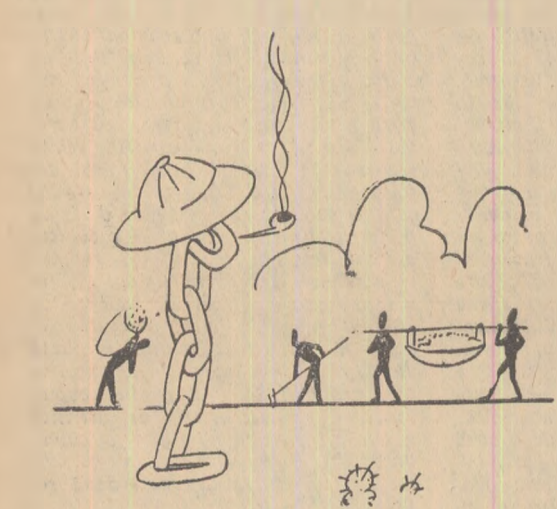
Amurgul bizonilor

Nu mai există bizoni.
Și nu mai există nici cei ce văzură bizonii.
Cei ce văzură turmele lor fără număr
cum treceau pustîind în pulbere
iarba preeriei și-apoi aplecînd
capete negree, băteau din copîni
învăluia-a amurgului.
Nu mai există cei ce văzură bizonii.
Și nu mai există bizoni.

In romînește de A. E. BACONSKY

Un cîntec popular al Pigmeilor

Pădurea e mare, dîntul, prielnic:
Hai, voi Bê-kü, înainte,
cu arcul în mîină!

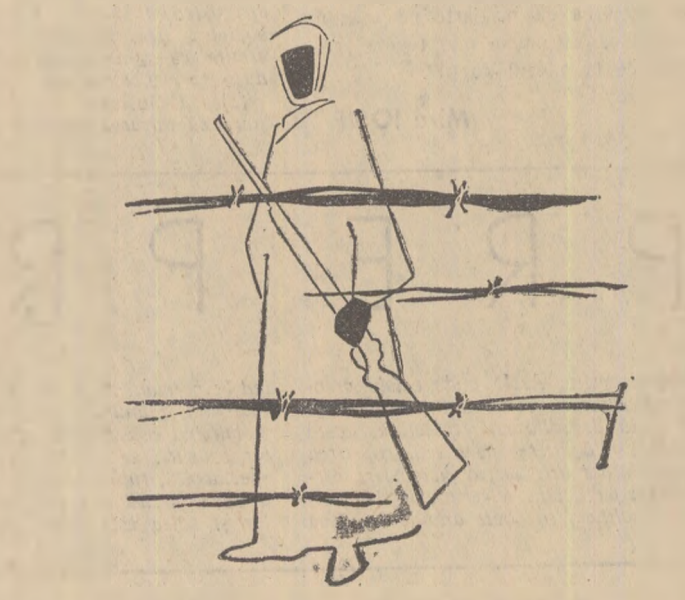
Incolo, incoace, incoace, incolo.
Iată un porc! — Și cine-l ucide?
— Nkü îl ucide. — Dar cine-l mîincă?
Sărmane Nkü! Tu, spintecă-l:
Zi ură să-ți lase doar paștele și bojocii...
Ei ură să-și elefant la mîint!
— Cine l-a ucis? — Nkü l-a ucis.
— Dar cine o să aibă parte
de colții lui minunați?
— Sărmane Nkü! Tu, doboară-l:
Ei au să-și lase doar coada...
Fără colibă, ca maimuțele,
Mierea cine-o adună? — Nkü.
— Și cine o linge pînă i se umflă burta?
— Sărmane Nkü! Adun-o mereu:
Ei au să-și lase doar ceara...
Albii sînt aici, albi cei buni!
— Și cine dansează? — Nkü.
— Dar cine o să fumeze tutunul?
— Sărmane Nkü!
Așază-te, totuși, așază-te și întinde palma!

In romînește de GELLU NAUM

MABEL JOLAOSO (Nigeria)

Nepuțință

Să stringi pumnul și să-l deschizi
după ce n-ai lovit nimic...
Să ieși arma și so pînă la o parte
după ce n-ai ucis nimic...
Aici nu-i nimeni pe care să-l poți nimeri,
aici nu-i nimeni pe care să-l poți ucide.
Ei sînt atît de departe
că nici o armă nu-i poate ajunge.
Și-au zidit o cetate
în cel mai faldnic tînet al țării noastre
și ne lasă să stăm alături.
să stringem pumnul și să-i deschidem,
să luăm armele și să le deschem de departe.
Negru și-amarnic dospește ura.
Mi-am ferecat inima clocoțitoare,
am ferecat fiecare deschizătură.
Ura care dospește răbufnește puternic —
și într-o zi ea erupe napăznic.

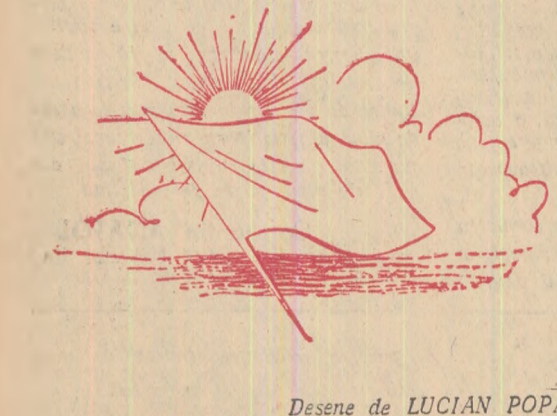
In romînește de AD. BYCK

BERNARD DADIER (Coasta de Fildeș)

Șterge-ți lacrimile

Șterge-ți lacrimile, Africă!
Străbătînd vijeli și uragane,
feciorii tăi revin la tine,
din rătăcirile lor sterpe.
In surîsul undei și susurul dîntului,

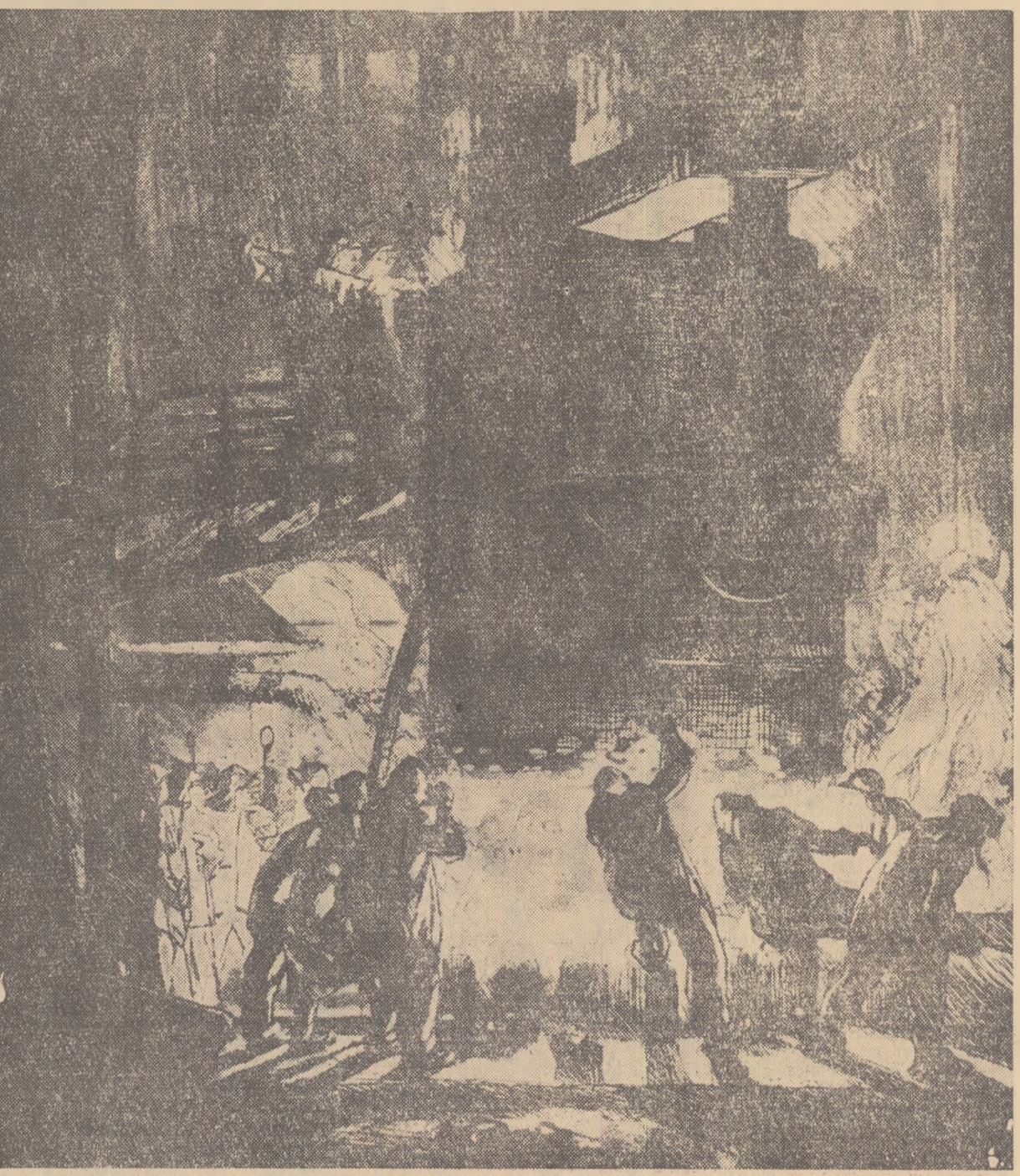
în aurul dimineții, în roșul amurgului,
de pe culmile trufeșe ale munților,
din savanele bătute de dînt,
ei vin la tine,
străbătînd vijeli și uragane,
din rătăcirile lor sterpe.
Șterge-ți lacrimile Africă!
Sîntem chemați să bem
din toate izvoarele
moartei și gloria.
Și toate simfuriile noastre se desfa
la splendoarea frumuseții tale,
la miremele pădurilor tale,
la vraja pădurilor tale,
la vraja apelor tale
și la transparența cerului,
și la miingiereea violentă a soarelui,
și la grația frunzelor de perle,
sub roua ca stropii de verzi.
Șterge-ți lacrimile, Africă!
Feciorii tăi revin la tine

Desene de LUCIAN POPĂ

Director: Acad. ZAHARIA STANCU. Colegiul redacțional:
Acad. MIHAI BENIUC, MARCEL BRESLAȘU, EUSEBIU CAMILAR,
membru responsabil al Academiei R.P.R., PAUL GEORGESCU,
(redactor șef), ION MIHĂILEANU, membru responsabil al
Academiei R.P.R., ION MIHĂILEANU, V. MINDRA (redactor șef
adjunct), MIHAIL PETROVEANU (redactor șef adjunct), CICERONE
THEODOREȘ, ION VITNER.

cu mîinile pline de dragoste
și inima plină de dorința
fiilor tăi.
ei se întorc
ca să te îmbrace
cu haina visului tău,
cu haina speranței.
In romînește de
TAȘCU GHEORGHIU

CEN SIAO NAN (R. P. Chineză) „In ofelărie” (grafică)

„Nouvelles Critiques”

Revista „Nouvelles Critiques” anunță că va publica, într-unul din numerele sale viitoare, câteva fragmente din poemul „Sursul Hiroshimei” de Eugen Ierbanescu.

Regizorul francez André Michel se pregătește să înceapă turnarea unui film după „Codin” de Fanari Istrati.

În New York a apărut romanul lui M. Șolohov „Pe Dapul Iaiții” în traducerea scriitorului român Stephen Garry.

La 29 mai se va decide în R.P. Ungar „Săptămîna deschiă a cărții”, în cadrul căreia, la 1 iunie va avea loc în oraș, la Jura „Ziua poeziei”.

Cu acest prilej vor apare 56 de opere în cîteva sute de mii de exemplare, dintre care nouă titluri din literatura clasică maghiară și șaptesprezece din cea modernă. Literatura străină va fi reprezentată prin nouă titluri din literatura clasică și modernă în afară de acestea vor mai apărea în cărți poezii, cîntece de literatură poetică și științifică, etc.

La Paris au apărut două volume cuprinzînd corespondența dintre Koryan Rolland și Sofia Guerrier, o prețioasă din Italia a marelui scriitor. Volumele conțin scrisori schimbate între anii 1901-1932. „Dumnezeoasa” lui reproșează scriitorului din scrierile sale că nu a avut în vedere în unele fațete de activist. Acceptă acest reproș și are dorința ca francezii să nu se lase deșertați. Dacă mi-l iucești este o urmasă a zăpuzii ca revoluția este, în opinia sa, o opera de artă. Dar pentru mine, în fapt, este o acțiune și înca o dată mă întorc la revoluția care trebuie înțeleasă și înțeleasă ca nu a fost decît deceptia de oamenii Convenției, prima urmasă a revoluției franceze, care este să o continuăm în masura forțelor noastre. Va mărturisesc că în fața acestei acțiuni, orice opera de artă pășește în alta scriere: „Și de altfel, eu am admis deocîrta pentru artă”.

Un urș, imprumutat de la circuit din Moscova, și de două principal al Primului, film de lung metraj pe care îl turnează cunoscutul operator francez Jean-André Schœn, s'echan a fost realizat în timpul „Lumea ta” turnat de Goussier și a rezultat filmul de scurt metraj „Fovestea unui peșteră roșu”, premiat la Cannes și distins cu un premiu „Oscar”.

La Festivalul Național din Paris a fost prezentat un nou spectacol, de data aceasta de către Teatrul Dramatic din Gdansk. Artii jozei au prezentat piesa „Prima zi de libertate” a cunoscutului scriitor Leon Bruckowicki.

Frederico Fellini se pregătește pentru a începe turnarea unei de două părți a filmului „La dolce vita”.

La Moscova se anunță apariția unor noi traduceri din Aragon, Vercaore, Maurice Maeterlinck, Georges Sîmionon, Patrick Kessel.

Numeroselor lucrări despre arta lui Chaplin i se adăugă acum un studiu apărut la Moscova scris de G. Avenarius.

Despre „criza valorilor albotice” scrie Michel Décaudie, într-un studiu apărut de curînd, în Editura Priva.

Poporul german care aspiră la libertatea țării sale, și pe care, mulți, încă nu îl cunosc, ne apare în adevărata sa lumina, prin numemrați reprezentanți, bărbați și femei, tineri și bătrîni — toți acei cu care Robert Davetia a discutat la întimplare, alcătuint apol cartea sa „Frontul” — o suită de întrebări și răspunsuri, cu garanții autenticității pe care ne-o dă atât stilul cărții cît și documentarea la fața locului. Robert Davetia a scris „Frontul”, în timpul petrecut în Algeria, în Octombrie 1938. Cartea a apărut, nu de mult, la „Editions de Minuit”.

Cunoscuta artistă Michèle Morgan și-a sărbătorit de curînd 25 de ani de carieră. Cu această ocazie a avut loc și premiara celui de al șilea film în care joacă Michèle Morgan. Este vorba de filmul „Sclerizii” în regia lui Robert Bresson, care este și interpretul principalului rol masculin.

Jacques Olivier de la „Figaro Littéraire” este stupefiat. Prea multe orori pe ecranul Festivalului de la Cannes exclamă croniclearul parizien în ultimul număr al revistei. Pendulînd între crimă și prostituție, numeroase produse ale cinemagrafiei din Occident nu se justifică nici prin valoarea artistică. Ceea ce face ca Jacques Olivier să scrie că numai cu caractere rele... nu se fac filme bune.

Desigur că asemenea aprecieri au mai apărut în presa franceză chiar și în cea care se alintază sînturii de la Cannes exclamă. Mai important nî se pare o altă lăsură de atitudine. Jacques Olivier scrie că în oceanul de oroare al majorității filmelor occidentale, au apărut ca niste insule ale sentimentelor curate produsele țării din Răsărit. Într-un singur film de calitate prezentat la Cannes, cel puțin pînă în momentul apariției revistei.

Sînt aprecieri deosebite, dat fiind că se ocupă nu numai de latura formală a filmelor produse în Occident sau în Răsărit, cî și de contrastul dintre esențutul acestor produse, ceea ce subînțiază deosebit mult mai profunde în însăși concepția despre viață din aceste două lumi.